Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 23 października 1937.

# GAZETA URZĘDOWA
## WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
# Dział Administracji Szkolnej

Nr 10.

Poz.: **TREŚĆ:** str.

**Poz. 277.**

## ROZPORZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 8 lipca 1937 r.

**o przystosowaniu ustawy z dnia 17 lutego 1922 roku o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych do wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 22 lipca 1937 r. Nr 55, poz. 433).

Na podstawie art. 59 i 60 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

**§ 1.** Publiczne szkoły powszechne są zakładane i utrzymywane jako szkoły stopnia I (pierwszego), II (drugiego) i III (trzeciego).

**§ 2.** Zaliczenia istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego publicznych szkół powszechnych jedno, dwu, trzy, cztero, pięcio, sześcio i siedmioklasowych do jednego z trzech stopni, wymienionych w § 1, dokonają władze szkolne I instancji na zasadach, ustalonych oddzielnym zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 3.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *) Równocześnie traci moc obowiązującą — zgodnie z art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) — art. 6 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 143).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

*) tj. z dniem 22 lipca 1937 r.

**278.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z dnia 16 sierpnia 1937 r. poz. 316.

## ROZPORZĄDZENIE
## Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 10 sierpnia 1937 r. (BP-18267/37)

**o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół.**

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873 z r. 1932), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 660) postanawiam co następuje:

PRZEPISY SZCZEGÓLNE.

I. Przedszkola.

**§ 1.** (1) Wychowawczyni przedszkola obowiązana jest do prowadzenia zajęć wychowawczych w wymiarze 30 godzin tygodniowo.

(2) Kierowniczka przedszkola obowiązana jest do prowadzenia zajęć wychowawczych w wymiarze 28 godzin tygodniowo. W przedszkolach o trzech i więcej oddziałach odlicza się kierowniczce z obowiązkowego wymiaru zajęć po dwie godziny tygodniowo za każdy oddział powyżej dwuch.

I. Publiczne szkoły powszechne.

**§ 2.** (1) Nauczyciel szkoły powszechnej obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 30 godzin lekcyjnych tygodniowo.

(2) Prefektowi szkoły powszechnej odlicza się od powyższego wymiaru godzin nauczania 6 godzin na zajęcia duszpasterskie, związane z praktykami religijnymi uczniów.

**§ 3.** Nauczyciel szkoły powszechnej specjalnej, względnie oddziału specjalnego (pomocniczego), obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 28 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 4.** (1) Kierownik szkoły powszechnej obowiązany jest zgodnie z postanowieniami statutu publicznych szkół powszechnych do udzielania nauki w wymiarze:

28 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 2 nauczycielach,

26 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 3 nauczycielach,

24 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 4 nauczycielach,

22 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 5 nauczycielach,

20 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 6 nauczycielach,

(2) Przy liczbie nauczycieli nie mniejszej od 7, kierownik otrzymuje za każdy oddział powyżej 7 — dwie godziny tygodniowo dalszej zniżki, a więc przy ośmiu oddziałach uczy 18 godzin tygodniowo, przy dziewięciu oddziałach — 16 godzin tygodniowo itd.

**§ 5.** Kierownik szkoły powszechnej specjalnej obowiązany jest, zależnie od liczby nauczycieli względnie oddziałów, do udzielania nauki w wymiarze godzin, przewidzianym w § 4, zmniejszonym o 2.

**§ 6.** Nauczyciel szkoły powszechnej, powołany do pracy instruktorskiej, otrzymuje na czas pełnienia tej pracy zniżkę obowiązującego wymiaru godzin nauczania do 6 tygodniowo. W wyjątkowych przypadkach Minister może zmniejszyć mu ten wymiar lub zwolnić go całkowicie od godzin lekcyjnych.

III. Szkoły średnie ogólnokształcące i zakłady kształcenia nauczycieli.

**§ 7.** Nauczyciel szkoły średniej ogólnokształcącej (gimnazjum i liceum) i seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, obowiązany jest do udzielania nauki w następującym wymiarze:

a) 27 godzin lekcyjnych tygodniowo w I kategorii przedmiotów, obejmującej: rysunek, zajęcia praktyczne, śpiew i muzykę, ćwiczenia cielesne, przysposobienie wojskowe, przysposobienie sportowe,

b) 23 godzin lekcyjnych tygodniowo w II kategorii przedmiotów, obejmującej: religię, historię, geografię, higienę, filozofię, zagadnienia życia współczesnego,

c) 21 godzin lekcyjnych tygodniowo w III kategorii przedmiotów, obejmującej: języki, matematykę, fizykę, chemię, biologię,

**§ 8.** (1) Nauczyciel Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego, Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, Państwowego Instytutu Robót Ręcznych i pedagogium, obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 18 godzin lekcyjnych tygodniowo.

(2) Nauczyciel liceum pedagogicznego obowiązany jest do pełnienia wszystkich czynności, związanych z przygotowaniem zawodowym uczniów, oraz do udzielania nauki w następującym wymiarze:

a) 21 godzin lekcyjnych tygodniowo w I kategorii przedmiotów, obejmującej: rysunek, zajęcia praktyczne, przysposobienie wojskowe, przysposobienie sportowe, śpiew, i muzykę, gospodarstwo domowe, higienę szkolną, ćwiczenia cielesne,

b) 18 godzin lekcyjnych tygodniowo w II kategorii przedmiotów, obejmującej: religię, naukę języków, historię, matematykę, fizykę i chemię, biologię, geografię, pracę społeczno - wychowawczą, przedmioty pedagogiczne.

**§ 9.** Nauczyciel Państwowego Instytutu Nauczycielskiego obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 15 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 10.** Dyrektor (przełożona), względnie pełniący obowiązki dyrektora (przełożonej),

a) Państwowego Instytutu Nauczycielskiego, oraz pedagogium i liceum pedagogicznego, przy których jest zorganizowany internat, — obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 4 godzin lekcyjnych tygodniowo,

b) Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego, Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej, Państwowego Instytutu Robót Ręcznych, szkoły średniej ogólnokształcącej, obejmującej gimnazjum i liceum, oraz pedagogium i liceum pedagogicznego, —obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 6 godzin lekcyjnych tygodniowo.

c) Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, szkoły średniej ogólnokształcącej, obejmującej tylko gimnazjum, — obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 8 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 11.** Nauczyciel szkoły ćwiczeń lub publicznej szkoły powszechnej, spełniającej zadania szkoły ćwiczeń, obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 23 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 12.** (1) Kierownik (nauczyciel, pełniący obowiązki kierownika) szkoły ćwiczeń, lub publicznej szkoły powszechnej, spełniającej zadania szkoły ćwiczeń, obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze:

18 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 2 oddziałach czynnych,

16 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 3—4 oddziałach czynnych,

14 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 5—6 oddziałach czynnych,

12 godzin lekcyjnych tygodniowo w szkole o 7 oddziałach czynnych.

(2) Pełniący obowiązki kierownika szkoły ćwiczeń nauczyciel przedmiotów pedagogicznych w liceum pedagogicznym, obowiązany jest do udzielania nauki łącznie w liceum pedagogicznym i szkole ćwiczeń w wymiarze:

15 godzin lekcyjnych tygodniowo, gdy szkoła liczy 2 oddziały czynne,

13 godzin lekcyjnych tygodniowo, gdy szkoła liczy 3—4 oddziały czynne,

11 godzin lekcyjnych tygodniowo, gdy szkoła liczy 5—6 oddziałów czynnych,

9 godzin lekcyjnych tygodniowo, gdy szkoła liczy 7 oddziałów czynnych.

**§ 13.** (1) Nauczyciel szkoły średniej ogólnokształcącej, liceum pedagogicznego lub pedagogium, powołany do pracy instruktorskiej, otrzymuje na czas pełnienia tej pracy zniżkę obowiązującego go wymiaru godzin nauczania do 6 godzin lekcyjnych tygodniowo. W wyjątkowych przypadkach Minister może go zwolnić całkowicie od obowiązku udzielania nauki.

(2) Nauczyciel szkoły średniej ogólnokształcącej, liceum pedagogicznego lub pedagogium, pełniący obowiązki kierownika ogniska metodycznego, otrzymuje na czas pełnienia tej pracy zniżkę obowiązującego go wymiaru godzin nauczania do 12 godzin lekcyjnych tygodniowo.

IV. Szkoły zawodowe.

**§ 14.** (1) Nauczyciel szkoły zawodowej obowiązany jest do udzielania nauki w następującym wymiarze:

a) 27 godzin lekcyjnych tygodniowo w I kategorii przedmiotów, obejmującej: pisanie na maszynie, zajęcia warsztatowe, zajęcia praktyczne z wyjątkiem szkół średnich rolniczych, liceów rolniczych, liceów gospodyń wiejskich oraz szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, muzykę, śpiew, ćwiczenia cielesne, przysposobienie wojskowe, przysposobienie sportowe,

b) 23 godzin lekcyjnych tygodniowo w II kategorii przedmiotów, obejmującej: religię, historię, higienę z wyjątkiem liceów gospodarstwa domowego oraz szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, naukę o Polsce współczesnej, zajęcia praktyczne w szkołach średnich rolniczych, liceach rolniczych, liceach gospodyń wiejskich oraz w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia;

c) 21 godzin lekcyjnych tygodniowo w III kategorii przedmiotów, obejmującej: naukę ogólną języków, prawoznawstwo (zasady prawa) z wyjątkiem liceów administracyjnych i mierniczych, pedagogię, psychologię, rachunki i matematykę z wyjątkiem liceów przemysłowych męskich, geometrię wykreślną, perspektywę, fizykę, chemię ogólną, przedmioty przyrodnicze, ćwiczenia w pracowniach fizycznej, chemicznej, ogólnej i przyrodniczej, geografię gospodarczą z wyjątkiem szkół handlowych i kupieckich, zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe z wyjątkiem liceów rolniczych oraz liceów gospodyń wiejskich, politykę agrarną, stenografię, estetykę, rysunek zawodowy w szkolach stopnia gimnazjalnego i niższego, rysunek techniczny, rysunek z ćwiczeniami plastycznymi, rysunek odręczny, rysunek zawodowy artystyczny;

d) 18 godzin lekcyjnych tygodniowo w IV kategorii przedmiotów, obejmującej przedmioty, wymienione w programach nauki, jako przedmioty zawodowe, a nie zaliczone do poprzednich kategoryj, a nadto matematykę w liceach przemysłowych męskich, mechanikę techniczną, chemię techniczną, chemię z materiałoznawstwem, higienę w liceach gospodarstwa domowego oraz w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, naukę języków w zastosowaniu do zawodu w szkołach kupieckich,

handlowych i hotelarskich, chemię w liceach rolniczych oraz w liceach gospodarstwa domowego, współczesne zagadnienia społeczno-państwowe i gospodarcze w liceach rolniczych oraz w liceach gospodyń wiejskich.

(2) Ponadto każda z wymienionych kategoryj obejmie przedmioty i ćwiczenia, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do niej zaliczy.

**§ 15.** (1) Kierownik warsztatów w szkole męskiej obowiązany jest do pełnienia wszystkich czynności, związanych z kierownictwem warsztatami i zajęciami praktycznymi uczniów przez cały czas pracy uczniów w warsztatach szkolnych oraz do udzielania nauki:

a) gdy zajęcia uczniów w warsztatach trwają od 10 do 23 godzin tygodniowo — w wymiarze od 14 do 9 godzin lekcyjnych tygodniowo, w zależności od decyzji Ministerstwa,

b) gdy zajęcia uczniów w warsztatach trwają 24 lub więcej godzin tygodniowo — w wymiarze 8 do 6 godzin lekcyjnych tygodniowo z tym, że ogólny wymiar godzin czynności w warsztatach i godzin nauczania wynosi 32 godziny tygodniowo.

(2) Kierownik (czka) warsztatów w szkole żeńskiej obowiązany(na) jest do pełnienia wszytkich czynności związanych z kierownictwem warsztatami i zajęciami praktycznymi uczennic, w ogólnym wymiarze 36 godzin tygodniowo, a w tym do udzielania nauki w wymiarze uzupełniającym godziny zajęć warsztatowych do 36 tygodniowo, lecz nie mniejszym niż 12 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 16.** Kierownik wydziału, względnie działu, obowiązany jest do pełnienia wszystkich czynności, związanych z kierownictwem, oraz do udzielania nauki w wymiarze od 12 do 18 godzin lekcyjnych tygodniowo, zależnie od wielkości wydziału (działu) i decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 17.** Asystent, względnie instruktor szkoły zawodowej, obowiązany jest do pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich w wymiarze 36 godzin tygodniowo.

**§ 18.** Asystent, względnie instruktor szkoły zawodowej, który nie może być zajęty czynnościami asystenckimi, względnie instruktorskimi w pełnym wymiarze godzin, określonym w § 17, obowiązany jest do pracy, zwiazanej z prowadzeniem pracowni, względnie warsztatów, w liczbie godzin, brakującei mu do pełnego wymiaru.

**§ 19.** Dyrektor szkoły zawodowej obowiązany jest niezależnie od pełnienia czynności dyrektora szkoły do udzielania nauki w wymiarze 6 godzin lekcyjnych tygodniowo.

V. Szkoły artystyczne.

**§ 20.** Nauczyciel konserwatorium muzycznego obowiązany jest do udzielania nauki w następującym wymiarze:

a) 27 godzin lekcyjnych tygodniowo w I kategorii przedmiotów, obejmującej: naukę gry na fortepianie dodatkowym, akompaniament, naukę gry na instrumentach perkusyjnych, ćwiczenia ruchowe (np. gimnastykę rytmiczną), język włoski, łacinę, kostiumologię, charakteryzację, inspekcję orkiestry i chóru.

b) 21 godzin lekcyjnych tygodniowo w II kategorii przedmiotów, obejmującej: niższe i średnie kursy gry na fortepianie, skrzypcach, altówce, wiolonczeli i organach, naukę gry na instrumentach dętych, kontrabasie i harfie (wszystkie kursy), zasady muzyki, solfeż, harmonię, kontrapunkt, instrumentoznawstwo, historię muzyki, czytanie partytur, naukę o formach, psychologię, logikę, akustykę, estetykę, pedagogikę, ogólną i specjalną, reżyserię i korepetycje w klasie operowej, rytuał kościelny dla organistów,

c) 18 godzin lekcyjnych tygodniowo w III kategorii przedmiotów, obejmującej: wyższe kursy fortepianu, skrzypiec, altówki, wiolonczeli, organów teorię i kompozycję specjalną, dyrygenturę, śpiew solowy oraz orkiestrę, chór i zespoły kameralne,

d) 12 godzin lekcyjnych tygodniowo w IV kategorii przedmiotów, obejmującej: kursy repertuarowe (wirtuozowskie) oraz cykl nauk muzykologicznych.

**§ 21.** Dyrektor (rektor) konserwatorium muzycznego obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 6 godzin lekcyjnych tygodniowo, a zastępca dyrektora (wicerektor) — 12 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 22.** Nauczyciel Państwowego Instytutu Sztuki Teatralnej obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 18 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 23.** Dyrektor Państwowego Instytutu Sztuki Teatralnej obowiązany jest do udzielania nauki w wymiarze 6 godzin lekcyjnych tygodniowo.

**§ 24.** Nauczyciele, asystenci, instruktorzy i dyrektorzy Instytutów Sztuk Plastycznych, obowiązani są do udzielania nauki i innych zajęć w wymiarze, określonym w §§ 14 punkt d), 15, 16, 17, 18, 19.

PRZEPISY WSPÓLNE.

**§ 25.** Oprócz udzielania nauki, względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich, do ogółu zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół należy spełnianie wszystkich czynności, przewidzianych osobnymi przepisami.

**§ 26.** (1) Gdy szczególne warunki organizacyjne szkoły w związku z planem godzin będą tego wymagały, nauczyciele i kierownicy szkół obowiązani są do udzielania nauki, względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich w wymiarze wyższym, niż określony przepisami szczególnymi — czyli w godzinach nadliczbowych.

(2) Wymiar godzin nadliczbowych, do którego nauczyciele są zobowiązani, nie może przekraczać:

a) dla nauczycieli wszystkich typów szkół — 4 godzin tygodniowo,

b) dla kierowników wydziałów — 3 godzin tygodniowo,

c) dla dyrektorów i kierowników wszystkich typów szkół, z wyjątkiem kierowników publicznych szkół powszechnych (specjalnych) — 2 godzin tygodniowo.

(3) Kierownicy warsztatów, asystenci i instruktorzy w szkołach zawodowych obowiązani są do pełnienia czynności w godzinach nadliczbowych w takim wymiarze, jaki wynika z warunków organizacyjnych szkoły w związku z planem godzin.

(4) Kierownicy publicznych szkół powszechnych (specjalnych) nie mogą być zatrudnieni w godzinach nadliczbowych.

**§ 27.** Za pracę w godzinach nadliczbowych przysługuje nauczycielowi (asystentowi, instruktorowi) dodatek służbowy w wysokości, określonej osobnymi przepisami.

**§ 28.** (1) Nauczyciel, (kierownik wydziału, działu, warsztatu), asystent, instruktor i dyrektor (kierownik, przełożona), który otrzymał na podstawie właściwych przepisów zniżkę obowiązującego go wymiaru godzin nauczania, względnie wymiaru godzin czynności asystenckich lub instruktorskich, nie może być w tym czasie zatrudniony w godzinach nadliczbowych.

(2) Przepis ustępu poprzedniego nie dotyczy nauczycieli, pełniących obowiązki kierowników ognisk metodycznych, którzy mogą być zatrudnieni w godzinach nadliczbowych w wymiarze najwyżej 3 godzin tygodniowo.

**§ 29.** (1) Nauczyciel, który zgodnie z przepisanym planem godzin nie udzielał w pewnych okresach roku szkolnego nauki w obowiązującym go wymiarze godzin lekcyjnych tygodniowo, powinien tę brakującą liczbę godzin lekcyjnych, o ile organizacja planu nauki tego wymaga, uzupełnić w innych okresach roku szkolnego, przy czym nie można go zobowiązać do większej liczby godzin, niż 32 tygodniowo.

(2) Gdy wskutek tego w pewnych okresach nauczyciel udzielał nauki w wymiarze wyższym od normalnie go obowiązującego, prawo do dodatku służbowego za godziny nadliczbowe przysługiwać mu będzie dopiero po uzupełnieniu wszystkich godzin, brakujących mu do normalnego wymiaru w poszczególnych okresach roku szkolnego.

**§ 30.** (1) Nauczyciel, przydzielony do szkoły innego typu, obowiązany jest do udzielania nauki i innych zajęć w wymiarze, przewidzianym dla nauczycieli tej szkoły, do której został przydzielony.

(2) Postanowienia poprzedniego ustępu nie dotyczą nauczyciela, pozostającego na etacie jednej szkoły, któremu władza poleciła równocześnie spełnianie obowiązków w innej szkole.

**§ 31.** (1) Jeżeli nauczyciel naucza przedmiotów, należących do różnych kategoryj, to za kategorię zasadniczą, według której oznacza się obowiązujący go wymiar godzin lekcyjnych, przyjmuje się kategorię, obejmującą przedmioty, do nauczania których posiada kwalifikacje nauczycielskie, lub które głównie studiował, względnie te, których naucza w największej liczbie godzin.

(2) Przy równej liczbie godzin nauczania, przedmiotów różnych kategoryj, za kategorię zasadniczą, według której oznacza się obowiązujący nauczyciela wymiar godzin lekcyjnych, przyjmuje się kategorię przedmiotów, do nauczania których posiada kwalifikacje.

(3) Jeżeli nauczyciel, o którym mowa w ustępie poprzednim, udziela lekcyj przedmiotów kategorii zasadniczej w liczbie godzin, nie dosięgającej obowiązującego go w tej kategorii przedmiotów wymiaru, wówczas powinien brakującą liczbę godzin uzupełnić równą jej liczbą godzin, udzielanych przez niego przedmiotów innych kategoryj.

(4) Nauczyciel ćwiczeń cielesnych może brakującą mu do obowiązującego go wymiaru liczbę godzin lekcyjnych uzupełnić godzinami przysposobienia sportowego, prowadzonego przez niego w szkole w godzinach popołudniowych, a jeśli nauczyciel ten jest lekarzem, może brakującą liczbę godzin lekcyjnych uzupełnić godzinami zajęć higieniczno - lekarskich.

(5) Nauczyciel, będący kierownikiem pedagogicznym hufca szkolnego może brakującą mu do obowiązującego wymiaru liczbę godzin lekcyjnych uzupełnić najwyżej 4 godzinami zajęć w hufcu szkolnym.

(6) Nauczyciel, będący wychowawcą internatu, może brakującą mu do obowiązującego wymiaru liczbę godzin lekcyjnych uzupełnić najwyżej 10 godzinami wychowawstwa w internacie. W tym przypadku nie przysługuje mu dodatek służbowy wychowawcy internatu, a za pozostałe ewentualnie z liczby 10 godziny wychowawstwa, przekraczające obowiązujący go wymiar godzin nauczania, otrzymuje dodatek służbowy za godziny nadliczbowe.

## POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

**§ 32.** (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r.

(2) Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy wydane dotychczas w sprawach objętych rozporządzeniem niniejszym, w

szczególności rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 stycznia 1934 r. o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 4), z dnia 26 maja 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 57) i z dnia 29 października 1934 r. o wymiarze zajęć asystentów i instruktorów w szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 123).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

---

**279.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z dnia 16 sierpnia 1937 r. poz. 317.

## ROZPORZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 10 sierpnia 1937 r. (BP-14572/37)

**o dodatkach służbowych, należnych pozostającym na etacie Państwa nauczycielom szkół państwowych i publicznych z tytułu nauczania i zajęć w godzinach nadliczbowych oraz z tytułu pracy w szkołach zawodowych i specjalnych w charakterze wybitnego fachowca.**

Na podstawie § 40 punkt e) oraz § 65 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781) postanawiam, co następuje:

A. Dodatki służbowe z tytułu nauczania we wszystkich typach szkół oraz z tytułu pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich w szkołach zawodowych.

**§ 1.** Nauczyciele wszystkich typów szkół za nauczanie — a asystenci i instruktorzy warsztatowi w szkołach zawodowych za pełnienie czynności asystenckich lub instruktorskich — w godzinach nadliczbowych, tj. przekraczających wymiar, ustalony w §§ 1—3, 7—12, 14—17 i 19—24 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 316) otrzymują dodatek służbowy, nazwany w dalszym ciągu dodatkiem służbowym za godziny nadliczbowe.

**§ 2.** (1) Dodatek służbowy za godziny nadliczbowe wypłaca się:

a) jeśli nauczanie, względnie pełnienie czynności asystenckich lub instruktorskich w godzinach nadliczbowych trwa przez pełne dwa półrocza nauki szkolnej — przez 12 miesięcy;
b) jeśli zajęcia powyższe trwają tylko przez pierwsze półrocze nauki szkolnej, kończące się w grudniu, — przez 4 miesiące, a w zawodowych szkołach przemysłowych, i dokształcających, w których pierwsze półrocze kończy się w styczniu — przez 6 miesięcy;
c) jeśli zajęcia te trwają przez pełne drugie półrocze nauki szkolnej — przez 6 miesięcy;
d) jeśli zajęcia te trwają przez okres conajmniej 5 lub więcej pełnych miesięcy, lecz nie przez pełne dwa półrocza nauki szkolnej — przez liczbę miesięcy o 1 większą od liczby miesięcy, w ciągu których zajęcia te trwały;
e) jeśli zajęcia te trwają przez okres krótszy niż 5 miesięcy — przez okres, w którym one trwały, z tym, że nauczycielowi, który rozpoczął lub zakończył zajęcia w środku miesiąca, względnie i rozpoczął i zakończył zajęcia w środku miesiąca, należy za okresy czasu krótsze od pełnego miesiąca wypłacać za każdy dzień 1/30 stawki miesięcznej.

(2) Dodatek służbowy za 11 i 12 miesiąc (punkt a ) i dodatek służbowy za miesiąc dodatkowy (punkt d), określa się w wymiarze, odpowiadającym należności dla danego miesiąca za średnią miesięczną liczbę godzin nadliczbowych w okresie czasu, w ciągu którego nauczyciel był zatrudniony.

**§ 3.** Dodatek służbowy za godziny nadliczbowe płatny jest z góry lub z dołu w zależności od rodzaju godzin nadliczbowych. Z góry płatne są godziny nadliczbowe, przydzielone nauczycielowi na dany rok szkolny na podstawie ustalonego z góry i zatwierdzonego na cały rok szkolny podziału czynności grona nauczycielskiego. Z dołu natomiast płatne są godziny nadliczbowe, dla których okres trwania nie może być z góry ustalony (np. za godziny nadliczbowe, wynikające z powierzenia zastępstw osób chorych i urlopowanych bezterminowo).

**§ 4.** Stawki miesięczne dodatku służbowego za 1 obowiązkową godzinę nadliczbową w tygodniu (§ 26 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół) są następujące:

| | |
|---|---|
| 1) w przedszkolach | zł 5.— |
| 2) w publicznych szkołach powszechnych (specjalnych) i w szkołach ćwiczeń | zł 5.— |
| 3) w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli | zł 10.— |

4) w szkołach zawodowych i instytutach sztuk plastycznych:
 a) dla nauczycieli zł 12.—
 b) dla asystentów oraz instruktorów zł 8.—
5) w Państwowych Instytutach: Nauczycielskim, Pedagogiki Specjalnej, Robót Ręcznych, na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich i w Państwowych Pedagogiach zł 12.—
6) w konserwatoriach muzycznych za nauczanie przedmiotów:
 a) I i II kategorii zł 10.—
 b) III kategorii zł 12.—
 c) IV kategorii zł 16.—

**§ 5.** Godziny nadliczbowe nadobowiązkowe (tj. przekraczające wymiar, przewidziany w § 26 ust. 2 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. o wymiarze godzin nauczania i innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół), opłaca się według stawek ustalonych dla nauczycieli kontraktowych, nie zajętych w pełnym wymiarze godzin, z tym, że stawka miesięczna za 1 godzinę nadliczbową w szkołach zawodowych nie może przekroczyć 12 zł.

**§ 6.** (1) Przy obliczaniu godzin nadliczbowych dla nauczycieli szkół zawodowych, którzy zamiast nauczać w szkole przeprowadzają ćwiczenia polowe, związane z nauczaniem przedmiotów zawodowych w liczbie godzin przewyższającej wymiar zajęć, obowiązujący ich w myśl § 14 i 17 rozporządzenia o wymiarze godzin nauczania i innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół — należy z liczby faktycznie odbytych godzin ćwiczeń w tygodniu wziąć 2/3 (z zaokrągleniem wyniku do całości), po czym w przypadku, gdy otrzymana liczba jest większa od liczby godzin obowiązującego wymiaru zajęć — znaleźć różnicę tych liczb; otrzymana różnica stanowić będzie liczbę godzin nadliczbowych, za które przysługuje nauczycielowi dodatek służbowy.

(2) W miesiącach, w których nauczyciel otrzymuje w ten sposób obliczoną należność za godziny nadliczbowe, nie mogą mu już być wypłacane dodatki służbowe za godziny nadliczbowe z tytułu nauczania lub innych zajęć w szkole.

B. Dodatki służbowe z tytułu innych zajęć w godzinach nadliczbowych.

**§ 7.** Nauczyciele ćwiczeń cielesnych (przysposobienia sportowego) otrzymują na zasadach, przewidzianych w §§ 1 — 5, dodatek służbowy w wysokości miesięcznej zł 10.— za jedną godzinę w tygodniu przysposobienia sportowego, prowadzonego w myśl obowiązujących przepisów.

C. Dodatki służbowe z tytułu prac w szkołach zawodowych i specjalnych w charakterze wybitnego fachowca.

**§ 8.** Stawki dodatków służbowych dla wybitnych fachowców w szkołach zawodowych i specjalnych ustala w każdym poszczególnym przypadku Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 9.** (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r.

(2) Z dniem tym tracą moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie dodatków służbowych, należnych nauczycielom szkół państwowych i publicznych, pozostającym na etacie Państwa, z tytułu nauczania i zajęć nadliczbowych oraz z tytułu pracy w szkołach zawodowych i specjalnych w charakterze wybitnego fachowca, z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. Urz. Min. W .R. i O. P. Nr 1, poz. 5), z dnia 26 maja 1934 roku (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 58), z dnia 14 czerwca 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 79) i z dnia 4 czerwca 1936 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 81), oraz wszelkie inne przepisy, wydane w sprawach objętych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

---

**280.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 10 z dnia 16 sierpnia 1937 r. poz. 318.

## ROZPORZĄDZENIE
## Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 10 sierpnia 1937 r. (BP-14573/37)

**o wynagrodzeniu opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych.**

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) ustalam następujące normy wynagrodzenia opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli w szkołach państwowych i publicznych.

A. Wynagrodzenie nauczycieli, zajętych w pełnej liczbie godzin.

**§ 1.** Przez pełną liczbę godzin nauczania, względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich, rozumieć należy liczbę godzin, określoną jako wymiar zajęć obowiązkowych nauczycieli etatowych w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 316).

**§ 2.** Wychowawczynie w przedszkolach otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych XI grupy.

**§ 3.** (1) Nauczyciele w publicznych szkołach powszechnych (szkołach specjalnych, szkołach ćwiczeń) otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych X grupy.

(2) Nauczyciele, których zaangażowano w charakterze zastępców chorych lub urlopowanych nauczycieli, mogą otrzymywać ryczałtowe wynagrodzenie miesięczne, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych XI grupy.

**§ 4.** (1) Kwalifikowani nauczyciele w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu VIII grupy.

(2) Niekwalifikowani nauczyciele w tych szkołach otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu IX grupy.

**§ 5.** Nauczyciele w szkołach zawodowych otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu jednej z grup od IX do VI, według indywidualnych umów w granicach etatów, wykazanych w budżecie.

**§ 6.** (1) Asystenci i instruktorzy w szkołach zawodowych otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu jednej z grup od IX do VII, według indywidualnych umów w granicach etatów, wykazanych w budżecie.

(2) Praktykanci w szkołach rolniczych, ogrodniczych i leśnych otrzymują za ogół swych czynności ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 100 złotych miesięcznie.

**§ 7.** Dyrektorzy lub kierownicy w szkołach zawodowych (kierownicy wydziałów i warsztatów) otrzymują wynagrodzenie na zasadach, przewidzianych dla nauczycieli tych szkół z tym, że ponadto przysługuje im dodatek służbowy według stawek, ustalanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

**§ 8.** Nauczyciele w konserwatoriach muzycznych, instytutach sztuk plastycznych i Państwowym Instytucie Sztuki Teatralnej otrzymują wynagrodzenie, równające się uposażeniu jednej z grup od VIII do V według indywidualnych umów w granicach etatów, wykazanych w budżecie.

**§ 9.** Dyrektor Państwowego Instytutu Sztuki Teatralnej otrzymuje wynagrodzenie, równające się uposażeniu VI lub V grupy.

**§ 10.** (1) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić, aby wynagrodzenie umowne było o jedną grupę wyższe od wynagrodzenia, określonego w §§ 2, 3, 4, 5, 6 i 7, a to zależnie od liczby lat pracy nauczycielskiej lub praktyki zawodowej, oraz kategorii wykładanych przedmiotów.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może również przyznać wybitnym fachowcom - nauczycielom, asystentom lub instruktorom — w szkołach zawodowych i artystycznych dodatkowe wynagrodzenie, wynoszące najwyżej 100 % otrzymywanego wynagrodzenia.

### B. Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe.

**§ 11.** (1) Przez godziny nadliczbowe rozumie się godziny nauczania, względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich, przekraczające wymiar godzin, ustalony w §§ 1—3, 7—12, 14—17 i 19—24 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dziennik Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 316).

(2) Nauczyciele wszystkich typów szkół za nauczanie, a asystenci i instruktorzy warsztatowi w szkołach zawodowych za pełnienie czynności asystenckich lub instruktorskich w godzinach nadliczbowych otrzymują dodatkowe wynagrodzenie, którego stawki miesięczne za jedną godzinę tygodniowo wynoszą:

1) w przedszkolach . . . . . . . zł 5,—
2) w publicznych szkołach powszechnych (specjalnych i szkołach ćwiczeń) . . . . . . . . . . zł 5,—
3) w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli . . . . . . . . . zł 10,—
4) w szkołach zawodowych i instytutach sztuk plastycznych:
   a) dla nauczycieli . . . . . . zł 12,—
   b) dla asystentów oraz instruktorów zł 8,—
5) w Państwowych Instytutach: Nauczycielskim, Pedagogiki Specjalnej, Robót Ręcznych, na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich i w Państwowych Pedagogiach . . zł 12,—
6) w konserwatoriach muzycznych, za nauczanie przedmiotów:
   a) I i II kategorii . . . . . zł 10,—
   b) III kategorii . . . . . . zł 12,—
   c) IV kategorii . . . . . . zł 16,—

(3) Wynagrodzenie za godziny nadliczbowe wypłaca się również za miesiące wakacyjne, o ile objęte one są czasem trwania umowy i o ile zajęcia w godzinach nadliczbowych trwały w ciągu co najmniej 5 miesięcy roku szkolnego. Wysokość tego wynagrodzenia za jeden miesiąc oblicza się mnożąc przez odpowiednia stawkę iloraz, otrzymany z podzielenia przez 10 sumy godzin nadliczbowych w tygodniu w poszczególnych miesiącach (miesiące bez godzin nadliczbowych = 0).

### C. Wynagrodzenie nauczycieli, nie zajętych w pełnym wymiarze godzin (z wyjątkiem nauczycieli publicznych szkół powszechnych).

**§ 12.** (1) Nauczyciele i asystenci oraz inktruktorzy, nie zajęci w pełnym wymiarze godzin, otrzymują wynagrodzenie ryczałtowe, ustalane w zależności od liczby godzin nauczania, względnie pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich w tygodniu, oraz określonej w niniejszym rozporządzeniu stawki wynagrodzenia

miesięcznego za jedną godzinę wymienionych wyżej zajęć tygodniowo w danej kategorii szkół i nauczycieli.

(2) Stawka miesięczna za jedną godzinę zajęć tygodniowo wynosi:

1) w przedszkolach . . . . . . zł 5,—
2) w szkołach średnich ogólnokształcących i liceach pedagogicznych:
   a) dla nauczycieli kwalifikowanych . zł 10,—
   b) dla nauczycieli niekwalifikowanych . . . . . . . . . zł 8,—
3) w szkołach zawodowych i instytutach sztuk plastycznych:
   a) dla nauczycieli . . . . . . zł 7—25
   b) dla asystentów i instruktorów . zł 5—12
4) w Państwowych Instytutach: Nauczycielskim, Pedagogiki Specjalnej, Robót Ręcznych, na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich i w Państwowych Pedagogiach . . zł 20,—
5) w konserwatoriach muzycznych, nauczających przedmiotów:
   I kategorii miesięcznie . . . . zł 11,—
   II „ „ . . . . zł 16,—
   III „ „ . . . . zł 20,—
   IV „ „ . . . . zł 25,—
6) w instytucie sztuki teatralnej za nauczanie akompaniamentu fortepianowego . . . . . . . . . . zł 11,—
   wszelkich innych przedmiotów, wchodzących w zakres nauczania . . zł 20,—

(3) Wymienione w ustępie poprzednim w punktach 3) do 6) stawki może Minister zwiększyć aż do 100% w stosunku do wybitnych fachowców.

(4) Dla określenia właściwej stawki wynagrodzenia za jedną godzinę tygodniowo w przypadkach, przewidzianych w punkcie 3), należy najpierw ustalić kwotę wynagrodzenia (§§ 5, 6, 7 i 8) jaką by dany nauczyciel, asystent lub instruktor otrzymał, gdyby był zajęty w pełnym wymiarze godzin, po czym podzielić wspomnianą kwotę przez liczbę godzin obowiązującego wymiaru. Otrzymany iloraz, zaokrąglony do dziesiątek groszy, stanowi poszukiwaną stawkę z tym zastrzeżeniem, że nie może ona przekraczać w przypadkach, przewidzianych w punkcie 3 a) zł 25, a w punkcie 3 b) zł 12,—.

(5) Wynagrodzenie, obliczone na zasadzie ustępów poprzednich, wypłaca się zasadniczo w miesiącach nauki szkolnej. Za miesiące wakacyjne — o ile objęte są umową — wynagrodzenie za 1 miesiąc oblicza się, mnożąc średnią liczbę godzin tygodniowo w miesiącach przepracowanych — przez odpowiednią stawkę.

### D. Zawieranie umowy.

**§ 13.** (1) Stosunek pracy kontraktowych nauczycieli (asystentów, instruktorów, wychowawczyń przedszkoli) opiera się na umowie, którą należy zawierać z każdym pracownikiem (z wyjątkiem nauczycieli, wymienionych w § 15) pisemnie według załączonego wzoru Nr 1. Spisanie i zatwierdzenie umowy powinno z reguły nastąpić przed rozpoczęciem pełnienia obowiązków.

(2) Władzą powołaną do zawarcia umowy jest inspektor szkolny, kurator okręgu szkolnego (wojewoda śląski, kurator Liceum Krzemienieckiego) lub Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zależnie od tego, której z tych władz szkoła podlega bezpośrednio.

(3) Kurator Okręgu Szkolnego lub Minister może upoważnić do zawarcia umowy dyrektorów zakładów naukowych. Z nauczycielem, który ma być zatrudniony w kilku szkołach, zawiera umowę na łączną liczbę godzin ten dyrektor, który do zawarcia umowy został upoważniony. Umowa podlega zawsze zatwierdzeniu przez władzę, dającą upoważnienie do jej zawarcia. Dyrektor zakładu naukowego, upoważniony do zawarcia umowy, przesyła dwa egzemplarze umowy, podpisane przez pracownika wraz z jednym odpisem tej umowy władzy upoważniającej. Władza zatrzymuje jeden egzemplarz umowy w swych aktach, drugi zaś — przeznaczony dla pracownika — wraz z odpisem po jego uwierzytelnieniu zwraca dyrekcji właściwego zakładu naukowego.

### E. Czas trwania umowy

**§ 14.** (1) Przy określaniu czasu trwania umowy z kontraktowymi nuaczycielami (asystentami, instruktorami, wychowawczyniami przedszkoli) w szkołach państwowych i publicznych, opłacanymi przez Państwo, stosować należy następujące zasady:

a) jeżeli nauczyciel ma być zatrudniony przez pełne dwa półrocza nauki szkolnej, umowę zawrzeć należy na przeciąg czasu od 1 września do 31 sierpnia następnego roku:
b) jeżeli nauczyciel zatrudniony ma być tylko przez pierwsze półrocze nauki szkolnej, kończące się w grudniu — umowę zawrzeć należy na czas od 1 września do 31 grudnia, a w zawodowych szkołach przemysłowych i dokształcajacych, w których pierwsze półrocze kończy się w styczniu — umowę zawrzeć należy od 1 września do końca lutego,
c) jeżeli nauczyciel zatrudniony ma być przez pełne drugie półrocze, umowę zawrzeć należy na czas od 1 stycznia, a w zawodowych szkołach przemysłowych i dokształcających od 1 lutego do 31 lipca;
d) jeżeli nauczyciel ma być zatrudniony w ciągu krótszego czasu, niż pełne półrocze nauki szkolnej, lub jeżeli ma rozpocząć pracę w ciągu pierwszego, a zakończyć w ciągu lub z końcem drugiego półrocza nauki szkolnej, umowę zawrzeć należy na tyle miesięcy, przez ile nauczyciel ma być faktycznie zatrudniony; w przypadku jednak, gdy okres pracy ma trwać dłużej, niż pięć miesięcy, umowę zawrzeć należy na czas o jeden miesiąc dłuższy od liczby miesięcy, w ciągu których nauczyciel ma być faktycznie zatrudniony.

(2) O ile dla niektórych typów szkół w szkolnictwie zawodowym będzie ustalona odmienna

organizacja roku szkolnego, niż przyjęta w rozporządzeniach Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 maja 1935 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 36) i z dnia 3 lipca 1936 r. o organizacji roku szkolnego w zawodowych szkołach przemysłowych i dokształcających (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5, poz. 121), przy której przepisy niniejszego rozporządzenia nie dadzą się w całej rozciągłości zastosować, wówczas dla nauczycieli takich jednostek szkolnych czas trwania umowy określony będzie osobnymi zarządzeniami Ministerstwa.

(3) Postanowienia niniejszego paragrafu nie dotyczą nauczycieli wymienionych w § 15.

F. Wynagrodzenie nauczycieli w publicznych szkołach powszechnych (w szkołach specjalnych) szkołach ćwiczeń, nie zajętych w pełnym wymiarze godzin.

**§ 15.** Nauczyciele w publicznych szkołach powszechnych (szkołach specjalnych, szkołach ćwiczeń), nie zajęci w pełnym wymiarze godzin, otrzymują wynagrodzenie w wysokości 1 zł za każdą odbytą godzinę nauki.

**§ 16.** Wynagrodzenie to płatne jest miesięcznie z dołu. Wymierza je kurator okręgu szkolnego (wojewoda śląski) na podstawie wniosku inspektora szkolnego (dyrektora zakładu kształcenia nauczycieli), opartego na rozkładzie zajęć, oraz na sporządzonym przez kierownika szkoły wykazie odbytych godzin nauki.

**§ 17.** (1) Z nauczycielami w publicznych szkołach powszechnych, nie zajętymi w pełnym wymiarze godzin, nie należy zawierać umów, lecz na dowód powierzenia nauczania, doręczać pisma według załączonego wzoru Nr 2.

(2) Miesięczny wykaz godzin tych nauczycieli sporządza według załączonego wzoru Nr 3 kierownik szkoły i przesyła go w ostatnim dniu miesiąca inspektorowi szkolnemu. Inspektor szkolny sporządza wykaz godzin dla całego obwodu szkolnego według załączonego wzoru Nr 4 i przesyła wciągu pierwszych pięciu dni następnego miesiąca kuratorium z wnioskiem o asygnowanie wynagrodzenia.

**§ 18.** (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r.

(2) Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 stycznia 1934 r. w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych szkół państwowych i publicznych, opłacanych przez Państwo (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 6) wraz ze zmianami, dokonanymi rozporządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 maja 1934 r.(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 59), z dnia 30 kwietnia 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 35) i z dnia 11 czerwca 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr Nr 6, poz. 62).

**Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:** (—) W. Świętosławski.

---

*Załącznik* do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10.VIII.37 r. (Nr BP-14573/37).

**Wzór Nr 1.**

U M O W A

o pracę, zawartą w . . . . . . . . . . . dnia . . . . . . 193 r. między . . . . . . . . . . . . . . działającym w imieniu Skarbu Państwa, jako pracodawcy, a p. . . . . . . . . . . . . . . jako pracownikiem.

1) Pan . . . . . . zwan. . . w dalszej treści umowy niniejszej pracownikiem, przyjmuje na siebie od dnia . . . . . . . . 193 . . r. do dnia . . . . . . . . . obowiązki nauczyciela, asystenta, instruktora, wychowawczyni przedszkola . . . . . . . w . . . . . .

a) w wymiarze . . . . godzin zasadniczych i . . . . godzin nadliczbowych tygodniowo w pierwszym półroczu nauki szkolnej,

b) w wymiarze . . . . . godzin zasadniczych i . . . godzin nadliczbowych tygodniowo w drugim półroczu nauki szkolnej.

2) Pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie, równające się uposażeniu funkcjonariuszów państwowych . . . grupy, wypłacane miesięcznie z góry przez czas trwania umowy.

Za godziny nadliczbowe pracownik będzie otrzymywał dodatkowe wynagrodzenie, wypłacane miesięcznie z góry w wysokości zł . . . . . za jedną godzinę tygodniowo, z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych, kiedy za każdy objęty umową miesiąc, przysługuje mu to wynagrodzenie— o ile zajęcia w godzinach nadliczbowych trwały przez co najmniej 5 miesięcy roku szkolnego — w wysokości kwoty, równającej się iloczynowi, powstałemu z pomnożenia wymienionej wyżej stawki przez iloraz, otrzymany z podzielenia przez 10 sumy ilości godzin nadliczbowych tygodniowo w poszczególnych miesiącach kalendarzowych roku szkolnego (miesiące bez godzin nadliczbowych = 0).

*) Pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie ryczałtowe, płatne miesięcznie z góry, w wysokości złotych . . . . za jedną godzinę tygodniowo, z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych, kiedy za każdy objęty umową miesiąc, przysługuje mu wynagrodzenie w wysokości, równającej się iloczynowi, powstałemu z pomnożenia stawki miesięcznej przez średnią liczbę godzin tygodniowo w miesiącach przepracowanych.

---

Uwaga: Ustęp oznaczony *) ważny jest tylko dla umów, zawieranych z nauczycielami o niepełnym wymiarze godzin. W tych wypadkach skreślić należy dwa pierwsze ustępy punktu 2).

W razie podróży służbowych lub delegacji przysługują pracownikowi należności według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych, pobierających uposażenie grupy............

3) W razie niemożności pełnienia obowiązków wskutek powołania do pełnienia czynności sędziego przysięgłego, ławnika sądu pracy, albo innych obowiązków obywatelskich, nałożonych przepisami prawa publicznego, albo też wskutek wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną, dla zapobieżenia rozwleczeniu choroby zaraźliwej, pracownik zachowuje przez okres trzech miesięcy prawo do wynagrodzenia, zmniejszonego o kwoty, otrzymane ze Skarbu Państwa w razie powołania do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków obywatelskich, albo też wykluczenia od zajęć przez władze sanitarne. W razie powołania do ćwiczeń wojskowych rezerwy, pracownik zatrzymuje na czas tych ćwiczeń wynagrodzenie, określone w punkcie 2). We wszystkich wymienionych wyżej wypadkach niemożności pełnienia obowiązków prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem trzech miesięcy, jeżeli w ciągu tych trzech miesięcy umowa niniejsza ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu, na który ją zawarto. W razie powołania do czynnej służby wojskowej na pięć miesięcy w myśl art. 62 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, oraz w razie powołania do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, przestanie pracownik otrzymywać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie z końcem miesiąca, w którym nastąpiło wcielenie.

4) Pracownik zobowiązuje się ściśle stosować do ustaw, regulaminów, instrukcyj i innych przepisów, obowiązujących nauczycieli szkoły, w której pracuje, oraz do zarządzeń władz nad tą szkołą przełożonych.

5) W razie uchybienia warunkom umowy, mogą być nałożone na pracownika kary pieniężne do wysokości 10 % wynagrodzenia, niezależnie od możności stosowania innych rygorów.

6) Rozwiązanie stosunku pracy z niniejszej umowy następuje:

a) wskutek upływu czasu, na który umowę zawarto,

b) w razie przejścia pracownika do służby o charakterze publiczno-prawnym, z dniem poprzedzającym dzień, od którego będzie przysługiwało pracownikowi uposażenie służbowe na podstawie nominacji,

c) w razie powołania pracownika do odbycia obowiązkowej służby wojskowej, z dniem wcielenia,

d) z chwilą śmierci pracownika.

Umowa nie ulega rozwiązaniu z powodu powołania pracownika do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej, względnie z powodu powołania do pięciomiesięcznej obowiązkowej służby czynnej w wojsku stałym, o ile stosunek pracy do chwili powołania trwał co najmniej rok.

Po upływie trzech miesięcy niepełnienia obowiązków z powodu choroby lub nieszczęśliwego wypadku może . . . . . . . . uznać umowę za rozwiązaną.

Umowa niniejsza może być każdej chwili rozwiązana przed upływem czasu na jaki została zawarta. W tym wypadku rozwiązanie stosunku pracy następuje po wypowiedzeniu umowy przez pracodawcę lub pracownika. Wypowiedzenie dokonane być winno na piśmie najpóźniej na 6 tygodni naprzód na koniec kwartału kalendarzowego.

W razie popełnienia przez pracownika zaniedbania lub czynu, który bądź to podpada pod powszechnie obowiązujące ustawy karne i ścigany ma być w drodze karno-sądowej, bądź też stanowiłby, jeśliby się go dopuścił funkcjonariusz państwowy, występek służbowy w rozumieniu odnośnych ustaw i przepisów, służyć będzie . . . . . . . . . . prawo jednostronnego uznania niniejszej umowy za rozwiązaną natychmiast. Decyzja ta, która winna być umotywowana i doręczona na piśmie, powoduje rozwiązanie stosunku pracy z chwilą jej doręczenia i wstrzymanie z tą chwilą określonego w punkcie 2) wynagrodzenia. O ile decyzja ta nie wyszła od władzy naczelnej (której decyzja nie podlega dalszemu tokowi instancyj) będzie pracownikowi służyło prawo odwołania się od tej decyzji w ciągu 14 dni od dnia następującego po dniu doręczenia do władzy bezpośrednio wyższej. Orzeczenie wydane w II instancji jest ostateczne. Odwołanie nie ma w żadnym wypadku mocy wstrzymującej, a tylko w razie uchylenia decyzji pierwszej przez władzę wyższej instancji będzie pracownikowi służyło prawo żądania przywrócenia go do pełnienia obowiazków na warunkach niniejszej umowy, przy czym wynagrodzenie, jakie należałoby się od chwili zwolnienia, winno być dodatkowo wypłacone. Poza tym zrzeka się pracownik prawa podnoszenia z powodu wyżej unormowanego jednostronnego natychmiastowego rozwiązania umowy jakichkolwiek zarzutów, względnie żądania jakiegokolwiek odszkodowania.

7) W razie rozwiązania stosunku pracy pracownik będzie obowiązany zwrócić otrzymane zaliczki i uregulować zaciągnięte względem pracodawcy (Skarbu Państwa) zobowiązania pieniężne i inne.

8) Dla wszystkich sporów, jakie mogą wyniknąć z niniejszej umowy, będą w I instancji kompetentne sądy przedmiotowo - właściwe, mające siedzibę w . . . . . . . . . . . . . .

. . . . . dnia . . . . 193 . . r.

Podpis przedstawiciela władzy:

Podpis pracownika:

———

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10. VIII. 37 r. (Nr BP—14573/37).

INSPEKTOR SZKOLNY

w ....................................................

Nr ........................../3

Dnia ....................................................

**Wzór Nr 2.**

Do

..............................................................................

..............................................................................

w ......................................................

Na zasadzie wyrażonej w dniu ................................................ zgody, powierzam ................................................ od dnia .......................... do dnia .......................... nauczanie ................................................ w publicznej szkole powszechnej w ................................................ z obowiązkiem udzielania nauki w wymiarze .................. godzin lekcyjnych tygodniowo.

Wynagrodzenie będzie .................................... otrzymywał miesięcznie z dołu w wysokości zł 1.— za każdą odbytą godzinę lekcyjną.

**Inspektor szkolny:**

---

Załącznik do rozporządzeuia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10. VIII. 37 r (Nr BP—14573/37).

KIEROWNICTWO
PUBLICZNEJ SZKOŁY POWSZECHNEJ

w ....................................................

L. ........................../3

**Wzór Nr 3.**

.................................... dn. .................................... 193..... r.

Do

**Inspektoratu Szkolnego**

w ................................................

................................................................................................, nauczyciel nie zajęty w pełnym wymiarze godzin, udzielał nauki w miesiącu .................................. w ilości .............. godzin lekcyjnych, odbytych w dniach ..................................................................................

................................................................................................................................................

Dane powyższe oparte są na wpisach w dzienniku lekcyjnym i zgodne z prawdą.

Kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej:

**Załącznik** do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10. VIII. 37 r. (Nr BP—14573/37).

INSPEKTOR SZKOLNY

w ......................................................................

Nr...................../3

**Wzór Nr 4.**

## WYKAZ

godzin lekcyjnych odbytych w miesiącu ............................................... 193...... r. przez nauczycieli publicznych szkół powszechnych nie zajętych w pełnym wymiarze godzin.

| L. p. | Imię i nazwisko nauczyciela | Szkoły, w których udziela nauki | Rejony płatnicze w kolejnym porządku | Ilość godzin w szkołach | Nauczania godzin w miesiącu | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Jan Kowalski | publiczna szkoła p. nr 23 | 1 | 15 | | |
| | | publiczna szkoła p. nr 41 w Łodzi | | 18 | 33 | |

Przedruk z Dz. U. R. P. nr 57 z dnia 29 lipca 1937 r. poz. 453.

**281.**

## ROZPORZĄDZENIE
### MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 8 lipca 1937 r.

**wydane w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych o zakładach naukowych tudzież egzaminach, których ukończenie lub złożenie uprawnia do skróconej służby wojskowej.**

Na podstawie art. 55 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 60, poz. 455) zarządzam co następuje:

**§ 1.** Zakłady naukowe tudzież egzaminy, których ukończenie lub złożenie uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej (obowiązkowej) w myśl art. 51 ustawy z dnia 23 maja 1924 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 60, poz. 455), są oznaczone w załączniku do rozporządzenia niniejszego.

**§ 2.** (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 4 września 1936 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych o zakładach naukowych tudzież egzaminach, których ukończenie lub złożenie uprawnia do skróconej służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 514).

**Minister Spraw Wojskowych:** Kasprzycki.

---

**Załącznik** do rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 lipca 1937 roku (poz. 453).

## WYKAZ *)

**zakładów naukowych tudzież egzaminów, których ukończenie lub złożenie uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej (obowiązkowej) w myśl art. 51 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 roku Nr 60, poz. 455).**

### CZĘŚĆ I.

Szkoły średnie ogólnokształcące, państwowe albo prywatne, mające prawa szkół państwowych tudzież inne szkoły państwowe i prywatne, uznane za równorzędne ze szkołą średnią ogólnokształcącą, których absolwentom przysługuje pra-

*) Przedrukowano w wyjątkach dotycz. województwa śląskiego.

wo do skróconej czynnej służby wojskowej (obowiązkowej), na podstawie świadectwa dojrzałości lub świadectwa z ustanowionego w nich egzaminu końcowego.

**Województwo śląskie.**

**A. Szkoły średnie ogólnokształcące.**

Bielsko
Państwowe Gimnazjum Męskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
Państwowe Gimnazjum Męskie z niemieckim językiem nauczania

Cieszyn
Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. A. Osuchowskiego
Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne matematyczno-przyrodnicze

Chorzów
Państwowe Gimnazjum Męskie im. Odrowążów,
Państwowe Gimnazjum Męskie im. św. Stanisława Kostki
Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne im. Eichendorfa z niemieckim językiem nauczania Niemieckiego Związku „Deutscher Schulverein"

Katowice
Państwowe Gimnazjum Męskie
Miejskie Gimnazjum Męskie im. Mikołaja Kopernika

Lubliniec
Państwowe Gimnazjum Męskie im. A. Mickiewicza

Mikołów
Państwowe Gimnazjum Męskie

Mysłowice
Państwowe Gimnazjum Męskie im. T. Kościuszki

Pszczyna
Państwowe Gimnazjum Męskie im. Bolesława Chrobrego

Ruda Śląska
Komunalne Gimnazjum Koedukacyjne im. Stanisława Staszica

Rybnik
Państwowe Gimnazjum Męskie

Siemianowice Śląskie
Państwowe Gimnazjum Męskie im. J. Śniadeckiego

Piekary Śląskie
Państwowe Gimnazjum Męskie im. Króla Jana III Sobieskiego

Tarnowskie Góry
Państwowe Gimnazjum Męskie im. ks. Jana Opolskiego

Żory
Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne im. Karola Miarki.

**B. Zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych.**

Cieszyn (Bobrek)
Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie im. P. Stalmacha

Pszczyna
Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie

Tarnowskie Góry
Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie

**C. Szkoły zawodowe.**

Bielsko
Państwowa Szkoła Przemysłowa. Wydziały: tkacko-przędzalniczy, mechaniczny (4 kursy nauki). farbiarski (3 kursy nauki)

Chorzów
Miejska 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa ze specjalną klasą czwartą o kierunku ekonomiczno-handlowym
Miejskie Liceum Handlowe Koedukacyjne (2 lata nauki)

Cieszyn
Państwowa 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa ze specjalną klasą czwartą o kierunku ekonomiczno-handlowym

Katowice
Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe — szkoły średnie: techników-mechaników, elektrotechników, techników budowlanych, techników drogowych, techników-chemików (4 kursy nauki)
Państwowa Szkoła Górnicza (3 kursy nauki)
Miejska 4-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa

Rybnik
3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach ze specjalną klasą czwartą o kierunku ekonomiczno-handlowym.

CZĘŚĆ II.

Szkoły artystyczne, których ukończenie z dyplomem uprawnia do skróconej służby wojskowej.

**Województwo śląskie.**

Katowice
Śląskie Konserwatorium Muzyczne.

CZĘŚĆ III.

Państwowe Szkoły Zawodowe — w których warunkiem przyjęcia na pierwszy kurs jest ukończenie co najmniej 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej i w których nauka trwa nie mniej niż 3 lata (tak zwane szkoły zawodowe typu wyższego) — których słuchaczom przysługuje prawo do skróconej czynnej służby wojskowej (obowiązkowej) po ukończeniu 4 półroczy takiej szkoły.

**Województwo śląskie.**

Cieszyn
Państwowa Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego.

CZĘŚĆ IV.

I. Egzaminy dojrzałości (egzaminy dyplomowe na nauczycieli szkół powszecnhych) złożone przez uczniów szkół prywatnych, nie mających praw szkół państwowych (szkoły średnie ogólnokształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych), przed ustanowioną państwową komisją egzaminącyjną w tych szkołach oraz takie same egzaminy, złożone w charakterze eksternów.

II. Egzaminy dla czynnych a nie kwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych zdawane w myśl art. 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 258).

---

282.

## ROZPORZĄDZENIE

### Wojewody Śląskiego

z dnia 30 września 1937 r.

**o opłatach szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski oraz związki komunalne, jako też przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.**

Z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1937 r. zarządzam, w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką, pobieranie następujących opłat szkolnych:

**I. W szkołach średnich ogólnokształcących:**

1. Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej lub wyższej . . . . 10 zł.
2. Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów . . . . . . . . . 10 zł.
3. Taksa za egzamin prywatny, zdawany w szkole średniej . . . . . . 10 zł.
4. Taksa za egzamin wstępny do liceum ogólnokształcącego . . . . . 10 zł.
5. Taksa za egzamin uzupełniający z języka łacińskiego w zakresie gimnazjum ogólnokształcącego . . . 8 zł.
6. Taksa za egzamin przy przejściu z gimnazjum zawodowego do gimnazjum ogólnokształcącego . . . . 10 zł.
7. Taksa za egzamin przy przejściu z liceum zawodowego do liceum ogólnokształcącego . . . . . . . . 20 zł.
8. Taksa za egzamin dojrzałości (starego typu) . . . . . . . . 12 zł.
9. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów (starego typu) . . 60 zł.
10. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów (starego typu) 15 zł.
11. Taksa za egzamin ukończenia gimnazjum prywatnego (bez praw) i dla eksternów przed Państwową Komisją Egzaminacyjną . . . . . . . 40 zł.
12. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego . 5 zł.
13. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa z egzaminu ukończenia gimnazjum prywatnego (bez praw) i dla eksternów, oraz świadectwa doirzałości . . . . . . . . . . 10 zł.
14. Taksa administracyjna roczna . . 200 zł.

14a. Taksa administracyjna roczna dla uczniów, wstępujących poraz pierwszy do szkoły średniej ogólnokształcącej . . . . . . . . . 203 zł.

**II. W zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.**

15. Taksa za egzamin na dyplom na wychowawczynię przedszkola dla eksternów . . . . . . . . 60 zł.
16. Taksa za uzupełniający egzamin na dyplom na nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów . . . 40 zł.
17. Taksa za egzamin i świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych . 50 zł.
18. Taksa za egzamin dla eksternów na wyższych kursach nauczycielskich, zdawany w całości w jednym terminie . . . . . . . . . . 40 zł.
19. Taksa za jedną część egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich . . . . . . . 20 zł.
20. Taksa za dwie części egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich, zdawanych łącznie . . 30 zł.
21. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego, duplikatu złożenia części egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechn. . 5 zł.
22. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości, dyplomu na nauczyciela szkół powszechnych, świadectwa ukończenia seminarium ochroniarskiego, względnie pełnego egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, świadectwa praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych . . . . . 10 zł.
23. Taksa administracyina roczna w liceach pedagogicznych i pedagogiach 30 zł.
24. Taksa administracyjna roczna w seminariach dla wychowawczyń przedszkoli, oraz w Państw. Wyższych Kursach Naucz. . . . . . . 80 zł.

III. Taksy, wymienione w punktach I, 1—7 powinny być uiszczane za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem ucznia (nicy) do egzaminu. Sposób księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normu-

ją przepisy rachunkowo-kasowe dla Dyrekcji Zakładów, utrzymywanych prze Skarb Śląski. Taksy te rozdzielają Dyrekcje szkół między egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach, według osobnej instrukcji. Sumy uzyskane od uczniów(nic) z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

IV. a) Taksy, wymienione w punktach I. 8—11 wpłacają eksterni oraz uczniowie (nice) szkół, utrzymywanych przez Skarb Śląski, na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem do egzaminu. Dyrekcje szkół zebrane sumy przelewają na dochód Skarbu Śląskiego, zgodnie z instrukcją rachunkowo-kasową. Dyrekcje szkół komunalnych i prywatnych zebrane od uczniów(nic) taksy wpłacają za pośrednictwem PKO na konto Nr 300.540 Wydziału Skarbowego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego z dokładnym wyszczególnieniem tytułu wpłaty.

b) Dyrekcje szkół, zarówno utrzymywane przez Skarb Śląski jak i związki komunalne, oraz prywatnych przesyłają Urzędowi Wojewódzkiemu (Wydziałowi Oświecenia Publicznego) wykazy uczniów(nic), od których taksy te zostały pobrane, nadto dyrekcje szkół komunalnych i prywatnych dołączają dowód wpłacenia łącznej kwoty.

c) Taksy wpłacone zasadniczo zwrotowi nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach I. 8, 9, 10 i 11 i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (nica) lub ekstern z powodu choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, — co powinno być stwierdzone zaświadczeniem lekarskim — egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu nie zostanie dopuszczony.

Zwrotu taks dokonuje Urząd Wojewódzki Śląski.

W wypadku zwolnienia od egzaminu (I. 4—7) taksy egzaminacyjnej pobierać nie należy.

V. a) Taksy, wymienione w punktach I. 12 i 13, II. 21 i 22 wpłacane być powinny na konto czekowe P. K. O. Nr 300.540 Wydziału Skarbowego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w wypadkach, gdy chodzi o wydanie duplikatu świadectwa względnie dyplomu, wystawionego przez szkołę, utrzymywaną kosztem Skarbu Śląskiego lub przez Państwową Komisję Egzaminacyjną.

b) Za wydanie duplikatu świadectwa, względnie dyplomu uiszcza się zawsze prócz taksy wymienionej w punktach I. 12 i 13, oraz II. 21 i 22 także opłatę stemplowa znaczkami stemplowymi w wysokości, przewidzianej w ustawie stemplowej t. j. znaczkami stemplowymi o wartości nominalnej 2 zł od każdej rozpoczętej strony. Znaczki stemplowe nakleja się na wydanym duplikacie i kasuje się je.

VI. Taksy, wymienione w punktach II. 15 i 16 wpłacane być powinny za pośrednictwem P. K. O. na konto czekowe szkoły przed przystąpieniem do egzaminu. Sposób księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla Dyrekcji zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski. Taksy te przeznaczone są na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminu i na wynagrodzenia egzaminatorów. Dyrekcje szkół rozdzielają kwoty uzyskane z taks między egzaminatorów jako wynagrodzenie za udział w egzaminach, według osobnej instrukcji. Sumy uzyskane z powyższych taks powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

VII. Taksa wymieniona w punkcie II. 17 powinna być uiszczana na konto czekowe P. K. O. Nr 300.503 Kasy I Urzędu Skarbowego w Katowicach przed przystąpieniem do egzaminu. Taksa ta przeznaczona jest na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminu i na wynagrodzenie egzaminatorów.

VIII. Taksy, wymienione w punktach II. 18, 19 i 20 są przeznaczone na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminu i na wynagrodzenie egzaminatorów. Zasady podziału taks są określone w odpowiednich instrukcjach. Sposób pobierania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks, normują przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcji zakładów, utrzymywanych prze Skarb Śląski.

IX. a) Całkowity wpływ z taks, wymienionych w punktach I. 14 i 14a oraz II. 23 i 24 przelewają dyrekcje szkół, utrzymywanych przez Skarb Śląski, na dochód Skarbu Śląskiego.

b) Sposób pobierania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks, normują przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcji zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

c) Taksa administracyjna roczna, wymieniona w punkcie I. 14 i 14a, oraz II. 23 i 24 w komunalnych szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli stanowi dochód gmin, utrzymujących szkołę, z tym ograniczeniem, że z taksy administracyjnej rocznej w szkołach średnich ogólnokształcących przypada do dyspozycji dyrekcji szkoły co najmniej 20 zł od uiszczających pełną opłatę, względnie 10 zł od uiszczających połowę opłaty, na urządzenie pracowni szkolnych, zakup pomocy szkolnych itp.

X. a) Od taks wymienionych w punktach I. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, II. 15, 16, 17, 18. 19, 20, 21, 22, oraz od różnicy miedzy taksą dla uczniów dawnych i nowowstępujących w kwocie 3 zł (punkt I. 14 i 14a) nikt zwolniony być nie może. Zwolnień udzielać można jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów w szkołach średnich ogólnokształcących, taksy za egzamin ukończenia gimnazjum prywatnego (bez praw) i dla eksternów przed Państwową Komisją Egzaminacyjną jako też od taksy administracyjnej (pkt I. 9, 10, 11, 14, II. 23 i 24).

b) Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów (punkt I. 9, 10) i od taksy za egzamin ukończenia gimnazjum prywatnego (bez praw) i dla eksternów (punkt I. 11) mogą być zwolnieni w

połowie kandydaci zupełnie niezamożni, oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, wojskowych zawodowych, czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych, oraz funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, a także i sami czynni funkcjonariusze państwowi, wojewódzcy, komunalni, wojskowi zawodowi, pobierający uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego, albo kas związków komunalnych, jako też czynni funkcjonariusze Administracji Lasów Państwowych i czynni funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów dopuszczonych do egzaminu, przy czym pierwszeństwo mieć powinny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich, oraz dzieci niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych „Krzyżem“ lub „Medalem Niepodległości“ wreszcie sami niezamożni inwalidzi wojenni, powstańcy śląscy, kawalerowie orderu „Virtuti Militari“ i odznaczeni „Krzyżem“ lub „Medalem Niepodległości“.

Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Urząd Wojewódzki Śląski (Wydz. Oświecenia Publicznego).

XI. a) Taksy administracyjne, wymienione w punktach I. 14 i 14a oraz II. 23 i 24 powinny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za pierwsze półrocze i do dnia 20 kwietnia za drugie półrocze szkolne.

b) W okresie trudnych warunków ekonomicznych dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli utrzymywanych przez Skarb Śląski, oraz zarządy gmin, utrzymujących szkoły średnie ogólnokształcące mogą ściągać taksę administracyjną w ratach w każdym półroczu od tych uczniów(nic), których rodzicom było by trudno ze względu na niezamożność, rodzaj zajęcia (robotnicy), ilość dzieci wysyłanych do szkół i tym podobne okoliczności, uiścić naraz całą wyznaczoną opłatę.

W każdym razie cała przypadająca z tego tytułu należytość powinna być wyrównana w pierwszym półroczu roku szkolnego do dnia 10 grudnia, w drugim zaś półroczu szkolnym do dnia 10 maja.

c) Od uczniów(nic), którzy przed ostatecznym terminem płatności występują ze szkoły nie uiściwszy taksy, nie należy żądać opłacenia taksy administracyjnej.

XII. a) Z ulgowej taksy administracyjnej w wysokości 50% normalnej taksy, wskazanej w punktach I. 14 i 14a oraz II. 24 korzystają dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe i wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i Kasy Związków Komunalnych, oraz czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

Przez postęp w nauce dostateczny rozumie się postępy przynajmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów naukowych na świadectwie półrocznym, na świadectwie zaś rocznym przynajmniej postęp ogólny dostateczny, uprawniający ucznia do przejścia do następnej klasy z początkiem następnego roku szkolnego.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie I. 14 i 14a oraz II. 24. W wyjątkowych wypadkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie I. 14 i 14a oraz II. 24. Zwolnienia takie muszą się jednak mieścić w granicach normy dozwolonej.

c) Całkowite zwolnienie od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie I. 14 i 14a oraz II. 24 należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich, kawalerów orderu „Virtuti Militari“, odznaczonych „Krzyżem“ lub „Medalem Niepodległości“, oraz do stypendystów gminnych i młodzieży z wychodźctwa i repatriacji, pozostającej pod opieką Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej z Kresów.

d) Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać począwszy od pierwszego półrocza klasy I-ej ze zwolnienia od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie II. 23. Zwolnienie od tej taksy administracyjnej należy stosować przede wszystkim w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych „Krzyżem“ lub „Medalem Niepodległości“.

XIII. a) Określonych powyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół, stosownie do stanu majątkowego rodziców, uczniom, którzy pilnością i postępem w nauce na to zasługują.

Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołą pozostaje. Opieka do-

mowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej w wypadku odmówienia zwolnienia do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydz. Oświecenia Publicznego), który rozstrzyga ostatecznie.

b) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulgowej taksy administracyjnej oraz częściowego lub całkowitego zwalniania od taksy administracyjnej, w zakresie powyżej podanym, a to w szkołach średnich ogólnokształcących (punkt I. 14 i 14a) w granicach 20%, w zakładach kształcenia nauczycieli, a więc w seminariach dla wychowawczyń przedszkoli w Mysłowicach oraz na Wyższych Kursach Nauczycielskich, utrzymywanych przez Skarb Śląski (punkt II. 24) w granicach 25% sumy, którą dyrekcje szkół (kursów) powinnyby uzyskać z opłat, gdyby wszystkie dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ wpłaciły połowę taksy, a pozostałe całą taksę. Radom Pedagogicznym przysługuje także prawo zwalniania od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie II. 23 (w liceach pedagogicznych i pedagogiach) w granicach 25% liczby uczniów w danej szkole.

c) Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Rady Pedagogiczne do udzielania większej liczby zwolnień, wzgl. do udzielania ulg i zwolnień na kwotę wyższą, niż to wskazano w punkcie b) powinny dyrekcje szkół, utrzymywanych przez Skarb Śląski, uzyskać na to zgodę Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) a dyrekcje szkół, utrzymywanych przez zwiazki komunalne, zgodę zarządów gmin, występując z wnioskami w pierwszym półroczu szkolnym do dnia 1 listopada, w drugim zaś półroczu szkolnym do dnia 1 kwietnia.

d) Decyzje Rad Pedagogicznych o udzieleniu zwolnień od taksy administracyjnej następują do dnia 20 października na skutek podań, wniesionych do Dyrekcji szkół przez rodziców, opiekunów, lub opieki domowe uczniów. Podania te wniesione być powinny najpóźniej do dnia 20-go września. Dyrekcje szkół żądać mogą uzupełnienia podań zaświadczeniami o stanie majątkowym.

e) Czynni funkcjonariusze państwowi, wojewódzcy, komunalni, zawodowi wojskowi, czynni funkcjonariusze Administracji Lasów Państwowych, przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ nie składają podań o udzielenie ulgowej taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie I. 14 i 14a oraz II. 24. Dyrekcje szkół powinny jednak zażądać od nich formalnego zaświadczenia, że interesowany jest czynnym funkcjonariuszem państwowym, wojewódzkim, komunalnym, zawodowym wojskowym, lub też czynnym funkcjonariuszem Administracji Lasów Państwowych, względnie przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, a w razie wątpliwości przedłożenia świadectwa o stanie majątkowym.

Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie I. 14 i 14a, II. 23 i 24 w pierwszym półroczu szkolnym, korzystają ze zwolnienia i w następnym półroczu szkolnym, o ile istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie. Uczniowie nie zwolnieni od taksy administracyjnej obowiązani są wpłacać ją bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rad Pedagogicznych (IX a i b).

f) Nowowstępujący uczniowie w pierwszym półroczu szkolnym nie mogą być zwolnieni od taksy administracyjnej, przewidzianej w punkcie I. 14 i 14a i II. 24. Nie dotyczy to dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“.

W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie Urząd Wojewódzki Śląski (Wydz. Oświecenia Publicznego) względnie zarządy gmin, utrzymujące szkoły średnie ogólnokształcące będą mogły udzielać w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od nich nowowstępującym uczniom w pierwszym półroczu szkolnym.

g) Uczniowie wstępujący do liceów pedagogicznych i pedagogiów, utrzymywanych przez Skarb Śląski, składają dyrekcji szkół deklaracje, podpisane przez rodziców względnie osoby prawnie odpowiedzialne za ich wychowanie, że po ukończeniu liceum pedagogicznego względnie pedagogium pełnić będą służbę nauczycielską w publicznych szkołach powszechnych w ciągu lat trzech lub dokonają zwrotu kwoty 170 zł za każdy rok nauki, pobieranej w tych szkołach. Wzór deklaracji i sposób jej składania wskażą osobne przepisy.

h) Nie pobiera się taksy administracyjnej od dzieci, uczęszczających do szkół ćwiczeń przy liceach pedagogicznych i pedagogiach, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

i) W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taksy lub umarzaniem, w wyjątkowych wypadkach, nieściągalnych taks od uczniów szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski, decyduje Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego), od uczniów zaś szkół średnich ogólnokształcących utrzymywanych przez Związki komunalne — odnośne zarządy gmin.

XIV. a) Prócz powyżej podanych taks i opłat szkolnych pobierają dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski, opłaty na „Fundusz Wychowania Fizycznego“ w wysokości 4 zł rocznie w dwóch ratach półrocznych.

b) Od opłaty tej nikt zwolniony być nie może.

c) Dochody z tego źródła pochodzące zużywają dyrekcje szkół w sposób, określony specjalnymi przepisami. Z „Funduszu Wychowania Fizycznego“ uiszczają dyrekcje szkół opłaty na „Fundusz Szkolnych Schronisk Wycieczkowych“ w wysokości 1 zł od każdego ucznia rocznie oraz opłaty na „Międzyszkolne Kluby Sportowe“ w wysokości 8 zł od każdego ucznia członka „Międzyszkolnego Klubu Sportowego“ rocznie. Księgowanie opłat na „Fundusz Wychowania Fizycznego regulują przepisy rachunkowo-kasowe.

d) Analogiczne opłaty nakładane być mogą w szkołach średnich ogólnokształcących, utrzymywanych przez związki komunalne.

XV. Prócz powyższych taks i opłat mogą być pobierane od uczniów, korzystających ze szkolnej pomocy dentystycznej opłaty, według obowiązującego cennika, od uczniów zaś korzystających ze szkolnej pomocy lekarskiej opłaty w wysokości faktycznych kosztów lekarstw i opatrunków.

XVI. Żadnych innych taks i opłat szkolnych bez specjalnego zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) pobierać nie wolno.

XVII. Związki komunalne utrzymujące szkoły średnie ogólnokształcące powinny unormować sposób pobierania taks i opłat szkolnych w tych zakładach osobnymi statutami, które należy przedłożyć do zatwierdzenia Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu (Wydz. Oświecenia Publ.) w terminie do dnia 31 grudnia 1937 r.

XVIII. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą wszelkie postanowienia rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 14 stycznia 1937 r. o taksach i opłatach szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli, utrzymywanych przez Skarb Śląski oraz związki komunalne, jako też przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych (Gazeta Urzędowa Wojew. Śl. — Dział Administracji Szkolnej Nr 1, poz. 1), rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 13 maja 1937 r. o taksach za egzamin ukończenia gimnazjum prywatnego i za egzamin do liceów ogólnokształcących (Gazeta Urzędowa Wojew. Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej Nr 5, poz. 116), dalej wszelkie postanowienia pisma okólnego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w sprawie opłat szkolnych w szkołach ćwiczeń z dnia 1 czerwca 1935 r. Nr O. P. I-1/191/3 i na koniec postanowienia pisma okólnego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w sprawie taksy administracyjnej w szkołach ćwiczeń z dnia 31. X. 1936 r. Nr O. P. I-190/7.

**Wojewoda Śląski:**
w z.:
(—) **Dr. Saloni**
Wicewojewoda.

---

**283.**

## ROZPORZĄDZENIE
### Wojewody Śląskiego
z dnia 30 września 1937 r.
**o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych województwa śląskiego.**

Z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1937 r. zarządzam, w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką, pobieranie w szkołach i na kursach zawodowych, utrzymywanych bezpośrednio i pośrednio przez Skarb Śląski, następujących opłat szkolnych:

I.

1. Taksa za egzamin wstępny na kurs pierwszy w szkołach technicznych, średnich technicznych i handlowych . 5 zł
2. Taksa za egzamin wstępny w szkołach mistrzowskich i w szkołach gospodardarczych żeńskich . . . . . . 3 zł
3. Taksa za egzamin wstępny we wszystkich gimnazjach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju . 5 zł
4. Taksa za egzamin wstępny we wszystkich liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju . . 3 zł
5. Taksa za badanie psychotechniczne w szkołach technicznych, średnich technicznych, handlowych, oraz we wszystkich gimnazjach i liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju . . . . . . . 2 zł
6. Taksa za badanie psychotechniczne w szkołach mistrzowskich i w szkołach gospodarczych żeńskich . . . 1 zł
7. Taksa wstępna, czyli wpisowe we wszystkich szkołach, oraz na kursach zawodowych . . . . . . . 10 zł
8. Taksa za egzamin końcowy we wszystkich szkołach i na kursach zawodowych 10 zł
9. Taksa dla eksternów za egzamin w zakresie programu średniej szkoły zawodowej . . . . . . . . . 60 zł
10. Taksa dla eksternów za egzamin w zakresie programu Seminarium Nauczycielek: z krawiectwa, bieliźniarstwa, modniarstwa, hafciarstwa i gospodarstwa domowego, względnie innych rzemiosł, których praca warsztatowa musi być wykonana poza seminarium, z powołaniem na członków komisji egzaminacyjnej osób z poza grona nauczycielskiego . . . . . . . . 60 zł
11. Taksa za świadectwo ukończenia szkoły lub kursu zawodowego, względnie złożenia egzaminu końcowego . . 5 zł

    Uwaga: Świadectwa (wykazy postępów) roczne, półroczne, względnie semestralne wydaje się bezpłatnie.

12. Taksa za duplikat świadectwa ukończenia szkoły, kursu zawodowego, względnie świadectwa złożenia egzaminu końcowego . . . . . . 10 zł
13. Taksa za duplikat świadectwa (wykazu postępów) rocznego, półrocznego, wzgl. semestralnego . . . . . . . . 12 zł
14. Taksa administracyjna:

**A. W szkołach:**

a) technicznych:

1. techników mechaników elektrycznych i włókienniczych, rocznie . . . . 120 zł
2. techników chemicznych i farbiarskich, rocznie . . . . . . . . . . 140 zł
3. techników budowlanych i drogowych, rocznie . . . . . . . . . . 80 zł
4. mistrzów mechaników i mistrzów budowlanych, rocznie . . . . . . 70 zł
5. podmistrzów hutniczych i w szkołach wieczorowych, rocznie . . . . 50 zł
6. w gimnazjach technicznych, zorganizowanych według nowego ustroju, rocznie 120 zł
7. w liceach technicznych, zorganizowanych według nowego ustroju, rocznie 120 zł

b) handlowych:

1. handlowych, zorganizowanych według dawnego ustroju, rocznie . . . . 100 zł
2. w gimnazjach handlowych, zorganizowanych według nowego ustroju, rocznie 100 zł
3. w liceach handlowych, zorganizowanych według nowego ustroju, rocznie 100 zł

c) rolniczych i gospodarczych:

1. Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie, roczn. 200 zł
2. rolniczych niższych, rocznie . . . 40 zł
3. ogrodniczych niższych, rocznie . . 20 zł
4. gospodarczych żeńskich, rocznie . . 40 zł

Uwaga: W szkołach, w których nauka trwa krócej niż 10 miesięcy, taksa administracyjna ulega stosunkowemu obniżeniu, przy czym za każdy rozpoczęty miesiąc nauki pobiera się $^1/_{10}$ część całej taksy.

**B. Na kursach.**

a) zorganizowanych przy szkołach średnich zawodowych o poziomie średnim, płatna z góry, miesięcznie . . . 5 zł
b) zorganizowanych przy szkołach niższych zawodowych o poziomie niższym, płatna z góry, miesięcznie . . 3 zł

II.

a) Taksy, wymienione w punktach I: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 i 10 powinny być wpłacone, za pośrednictwem P. K. O., na konto czekowe dyrekcji szkoły przed przystąpieniem kandydata do egzaminu. Taksy te rozdzielają Dyrekcje szkół według instrukcji, pomiędzy egzaminatorów, względnie prowadzących badania psychotechniczne, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach lub w badaniach psychotechnicznych. Sumy uzyskane od uczniów (enic) z tego tytułu powinny być podawane w liście wypłat wynagrodzeń egzaminatorów.

Sposób księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks normują przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcji zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

b) Taksy wymienione w punkcie I: 7, 8 i 11 wpłacają eksterni, oraz uczniowie (nice) szkół i kursów zawodowych, utrzymywanych przez Skarb Śląski na konto czekowe dyrekcji szkół, względnie kursów zawodowych. Dyrekcje zebrane sumy przelewają na dochód Skarbu Śląskiego.

Dyrekcje szkół i kursów zawodowych przesyłają Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu (Wydziałowi Oświecenia Publicznego) wykazy uczniów, oraz eksternów, od których taksy te zostały pobrane, jako też dołączają dowód wpłacenia łącznej kwoty.

c) Taksy wymienione w punktach I: 12 i 13 wpłacane być powinny na konto czekowe P. K. O. Nr 300.540 Wydziału Skarbowego — Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w wypadkach, gdy chodzi o wydanie duplikatu świadectwa, wystawionego przez szkołę, utrzymywaną kosztem Skarbu Śląskiego.

d) Za wydanie duplikatu świadectwa uiszcza się zawsze, prócz taksy wymienionej w punktach: I. 12 i 13 także opłatę stemplową znaczkami stemplowymi w wysokości, przewidzianej w ustawie stemplowej t. j. znaczkami stemplowymi o wartości nominalnej 2 zł od każdej rozpoczętej strony.

Znaczki stemplowe na wydanym duplikacie nakleja i kasuje się.

e) Całkowity wpływ z taksy wymieniony w punkcie I: 14 przelewają dyrekcje szkół i kursów zawodowych, utrzymywanych przez Skarb Śląski na dochód Skarbu Śląskiego.

f) Sposób pobierania i księgowania sum otrzymywanych z powyższej taksy normują przepisy rachunkowo-kasowe dla dyrekcji zakładów, utrzymywanych przez Skarb Śląski.

III.

a) Do opłacania taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (nice) i eksterni.

b) Taksy, wymienione w punktach I: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 i 10 powinny być uiszczane przed przystąpieniem do egzaminu, taksy zaś wymienione w punkcie 11 po uzyskaniu informacji urzędowej o dodatnim postępie końcowym lub o dodatnim wyniku egzaminu końcowego, a przed wydaniem świadectwa. Taksy wymienione w punkcie I: 12 i 13 powinny być uiszczane przed wydaniem duplikatu. Taksy, wymienione w punkcie I: 7, powinny być uiszczane po przyjęciu ucznia do szkoły lub na kurs, nie później jednak, niż w ciągu 3 tygodni od daty przyjęcia do szkoły, oraz nie

później, niż w ciągu tygodnia od daty przyjęcia na kurs.

Taksy administracyjne, wymienione w punkcie I: 14 B. powinny być uiszczane przed przyjęciem na kurs.

c) Taksy administracyjne, wymienione w punkcie I: 14 A. powinny być wpłacane zasadniczo w dwóch równych ratach półrocznych, z początkiem danego półrocza szkolnego, najpóźniej jednak na cztery tygodnie przed końcem każdego półrocza szkolnego.

d) W okresie trudnych warunków ekonomicznych dyrekcje szkół i kursów zawodowych mogą ściągać taksę administracyjną w ratach w każdym półroczu szkolnym od tych uczniów (enic), których rodzicom byłoby trudno, ze względu na niezamożność, rodzaj zajęcia (robotnicy), ilość dzieci wysyłanych do szkół itp. okoliczności uiścić naraz całą wyznaczoną opłatę.

W każdym razie cała przypadająca z tego tytułu należytość powinna być wyrównana w terminie podanym w punkcie c).

e) Od taks, wymienionych w punktach I: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 14 B nikt zwolniony być nie może. Zwolnień można udzielać jedynie od taksy administracyjnej, wymienionej w punkcie I: 14 A.

f) Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności występują ze szkoły lub z kursu zawodowego, nie uiściwszy taksy, nie należy żądać opłacenia taksy administracyjnej,

g) Taksy wpłacane zasadniczo zwrotowi nie podlegają. Wyjątkowo może być zwrócona taksa wymieniona w punkcie I: 9 i 10 w tym wypadku, gdy ekstern z powodu choroby powstałej po wpłaceniu taksy, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskim — egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczony nie zostanie.

IV.

a) Ulgową taksę administracyjną, wynoszącą 30% normalnej taksy, wskazanej w punkcie I 14 A. opłacają dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i Kas Związków Komunalnych, oraz czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

Przez postęp w nauce dostateczny rozumie się postępy przynajmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów naukowych na świadectwie półrocznym, na świadectwie zaś rocznym przynajmniej postęp ogólny dostateczny, uprawniający ucznia do prześcia do następnej klasy (semestr, kurs), z początkiem następującego roku szkolnego.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, o ile wykazują postęp w nauce dostateczny i sprawowanie dobre, mogą uzyskać częściowe lub całkowite zwolnienia od taksy administracyjnej. W wyjątkowych wypadkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, czynnych funkcjonariuszów Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od zniżonej do 30% taksy administracyjnej.

Zwolnienia takie muszą jednak mieścić się w granicach normy dozwolonej.

c) Całkowite zwolnienia od taksy administracyjnej należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu zarówno do samych niezamożnych inwalidów wojennych, powstańców śląskich, kawalerów orderu „Virtuti Militari“, odznaczonych „Krzyżem“ lub „Medalem Niepodległości“ jak i ich dzieci, a nadto do stypendystów gminnych i młodzieży z wychodztwa, oraz repatriacji, pozostającej pod opieką Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży Polskiej z Kresów.

V.

a) Określonych powyżej ulgowych taks administracyjnych i zwolnień od opłaty taksy administracyjnej udzielają co półrocza Rady Pedagogiczne szkół, stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępem w nauce na to zasługują.

b) Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołą pozostaje. Opieka domowa ucznia względnie sam pełnoletni uczeń może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia od taksy administracyjnej do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego), który rozstrzyga ostatecznie.

c) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania ulgowej taksy administracyjnej, oraz częściowego lub całkowitego zwalniania od taksy administracyjnej w wysokości nieprzekraczającej 20% a w gimnazjach zawodowych, oraz w liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju i w Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie 40% wpływu, jaki osiągnęłaby szkoła, pobierając całkowitą taksę administracyjną, wymienioną w punkcie I 14 A. od wszystkich uczniów, zapisanych do szkoły.

Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Rady Pedagogiczne do udzielania ulg i zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, powinny dyrekcje szkół uzyskać na to zgodę Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego), występując z wnioskami w pierwszym półroczu szkolnym do dnia 1 listopada, w drugim zaś półroczu szkolnym do dnia 1 kwietnia.

d) Decyzje Rad Pedagogicznych o udzieleniu ulgowych taks administracyjnych lub o częścio-

wym względnie całkowitym zwolnieniu od taksy następują w przeciągu 8 tygodni od początku półrocza względnie semestru na skutek podań, wniesionych do dyrekcji szkół przez rodziców, opiekunów, opieki domowe uczniów, lub samych pełnoletnich uczniów, najpóźniej w przeciągu 4 tygodni od początku półrocza, względnie semestru.

Dyrekcje szkół mogą żądać uzupełnienia podań zaświadczeniami o stanie majątkowym.

e) Czynni funkcjonariusze państwowi, wojewódzcy, komunalni, zawodowi wojskowi, czynni funkcjonariusze Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“ nie składają podań o udzielenie zwolnienia od taksy administracyjnej. Dyrekcje szkół powinny jednak zażądać formalnego zaświadczenia, że interesowany jest czynnym funkcjonariuszem państwowym, wojewódzkim, komunalnym, zawodowym wojskowym lub też czynnym funkcjonariuszem Administracji Lasów Państwowych, względnie przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“, a w razie wątpliwości przedłożenia świadectwa o stanie majątkowym.

f) Uczniowie (nice), którzy uzyskali (ły) zwolnienie od taksy administracyjnej w pierwszym półroczu szkolnym, korzystają ze zwolnienia i w następnym półroczu szkolnym, o ile istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie. Uczniowie (nice) nie zwolnieni (nione) od taksy administracyjnej zobowiązani (ne) są wpłacić ją bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rad Pedagogicznych, najpóźniej jednak na 4 tygodnie przed zakończeniem danego półrocza szkolnego.

g) Nowo-wstępujący (ce) uczniowie (nice) w pierwszym półroczu szkolnym od żadnych opłat nie mogą być zwolnieni (nione). Nie dotyczy to dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, wojewódzkich, komunalnych, zawodowych wojskowych, Administracji Lasów Państwowych i przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe“, oraz „Polska Poczta, Telefon i Telegraf“.

h) W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego) będzie mógł udzielać w drodze wyjątku ulgowych taks administracyjnych i zwolnień całkowitych od nich nowowstępującym uczniom w pierwszym półroczu szkolnym.

i) W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taksy administracyjnej lub umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks administracyjnych od uczniów (nic) — decyduje Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Oświecenia Publicznego).

VI.

a) Prócz powyżej podanych taks i opłat szkolnych pobierają dyrekcje szkół zawodowych opłaty na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“, „Fundusz wychowania fizycznego“, „Fundusz leczniczy i higieny“.

b) Na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“ opłacają uczniowie (nice) szkół zawodowych, wymienionych w punkcie I: 14 A ust. a) (1), (2), (3), (6) i (7) półrocznie . . . . . . . . . . 18 zł

z czego na doraźne pomoce naukowe przeznacza się kwotę . . . . . . . 12 zł

na bibliotekę zaś uczniowską i prenumeratę pism, zwłaszcza zawodowych kwotę . 6 zł

Na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych handlowych i mistrzowskich, wymienionych w punkcie I: 14 A. ust. a) (4) i b) (1), (2) i (3) półrocznie . . . . . . 9 zł

z czego przeznacza się na doraźne pomoce naukowe . . . . . . . . . 5 zł

na bibliotekę zaś uczniowską i prenumeratę pism zwłaszcza zawodowych kwotę . 4 zł

c) Na „Fundusz wychowania fizycznego“ opłacają uczniowie (nice) szkół zawodowych technicznych, wymienionych w punkcie I: 14 A. ust. a) (1), (2), (3), (6) i (7) półrocznie kwotę . . . . . . . . 5 zł

z czego przeznacza się na gry ruchowe i przyrządy gimnastyczne kwotę . . 2 zł

na wszelkie zaś wycieczki szkolne kwotę . 3 zł

Na „Fundusz wychowania fizycznego“ opłacają uczniowie(nice) szkół zawodowych i mistrzowskich wymienionych w punkcie I: 14 A. ust. a) (4) i b) (1), (2) i (3) półrocznie kwotę . . . . . . 4 zł

z czego przeznacza się na gry ruchowe i przyrządy gimnastyczne kwotę . . 2 zł

na wszelkie zaś wycieczki szkolne kwotę 2 zł

d) Na „Fundusz leczniczy i higieny“ opłacają uczniowie (nice) szkół zawodowych, technicznych, handlowych i mistrzowskich, wymienionych w punkcie I: 14 A. ust. a) (1), (2), (3), (4), (6) i (7) oraz b) (1), (2) i (3) półrocznie kwotę . . . 3 zł

e) Od opłat tych nikt zwolniony być nie może, wpłacone kwoty zwrotowi nie podlegają.

f) Dochody z tego źródła pochodzące zużywają dyrekcje szkół w sposób określony specjalnymi przepisami (instrukcjami). Z „Funduszu wychowania fizycznego“ uiszczają dyrekcje szkół zawodowych opłaty na „Fundusz szkolnych schronisk wycieczkowych w wysokości 50 gr od każdego ucznia rocznie, oraz opłaty na „Międzyszkolne Kluby Sportowe“ w wysokości 3 zł od każdego ucznia — członka „Międzyszkolnego Klubu Sportowego“ rocznie.

W wypadkach szczególnych, za każdorazowym zezwoleniem Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) opłaty, przewidziane na „Fundusz doraźnych pomocy naukowych i biblioteki uczniowskiej“ (część funduszów przewidziana na doraźne pomoce naukowe) mogą być zużyte na cele szersze, związane z podniesieniem nauczania w zakładzie.

g) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymywanych z tytułu opłat na fundusze, objęte punktem VI. regulują przepisy rachunkowo-kasowe.

VII.

Żadnych innych taks i opłat szkolnych, bez specjalnego zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydziału Oświecenia Publicznego) pobierać nie wolno.

VIII.

Związki komunalne i gospodarcze, stowarzyszenia, oraz osoby prywatne, utrzymujące szkoły względnie kursy zawodowe powinny unormować wysokość i sposób pobierania taks, oraz opłat szkolnych w tych zakładach osobnymi statutami, które należy przedłożyć do zatwierdzenia Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu (Wydział Oświecenia Publicznego) w terminie do dnia 31 grudnia 1937 r.

IX.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą wszelkie postanowienia rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 8 lutego 1937 r., o taksach i opłatach szkolnych w szkołach zawodowych województwa śląskiego (Gaz. Urz. Woj. Śl. — Dział Admin. Szk. Nr 3, poz. 51).

**Wojewoda Śląski**
w z.:
(—) **Dr. Saloni,**
Wicewojewoda.

---

**284.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 231.

## ZARZĄDZENIE
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 22 lipca 1937 r. (Nr II P-5745/37)

**o przemianowaniu publicznych szkół powszechnych.**

Na podstawie § 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 8 lipca 1937 r. o przystosowaniu ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych do wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 433) zarządzam co następuje:

**§ 1.** Dotychczasowe nazwy publicznych szkół powszechnych: jedno, dwu, trzy, cztero, pięcio, sześcio i siedmioklasowa publiczna szkoła powszechna — zastępuje się z dniem 15 listopada 1937 r. nazwami: publiczna szkoła powszechna stopnia I (pierwszego), II (drugiego), i III (trzeciego).

W związku z tym należy od dnia 15 listopada 1937 r. używać terminów „klasa" i „oddział" wyłącznie w znaczeniu ustalonym w § 7 statutu publicznych szkół powszechnych siedmioletnich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1933 Nr 14, poz. 194).

**§ 2.** Przemianowanie szkół dokonuje się w myśl zasad następujących:

a) Publiczne szkoły powszechne, posiadające jednego lub dwóch nauczycieli i cztery klasy z programem klas szkoły pierwszego stopnia, z których klasy I i II są jednoroczne, III-dwuletnie i IV-trzyletnie, choćby klasa III miała tylko jeden a klasa IV tylko jeden lub dwa roczniki — zostają przemianowane na szkoły stopnia I (pierwszego).

Szkoły posiadające trzech lub czterech nauczycieli i pięć klas jednorocznych oraz szóstą klasę dwuletnią z programem klas szkoły stopnia drugiego, choćby klasa szósta miała tylko jeden rocznik, zostają przemianowane na szkoły stopnia II (drugiego).

Szkoły, posiadające co najmniej pięciu nauczycieli i siedem klas jednorocznych, zostają przemianowane na szkoły stopnia III (trzeciego).

b) Przy ustalaniu stopnia szkół, w których brak jest czasowo lub na stale jednej lub więcej klas, czy też jednego lub dwu roczników w klasie dwuletniej lub trzyletniej, należy kierować się zakresem realizowanego przez istniejące klasy programu i stosowanym planem godzin.

Szkoły, które nie posiadają jednej lub więcej klas wyższych, mogą być — przy odpowiedniej organizacji klas niższych — przemianowane na szkoły stopnia II lub III.

c) Przy przemianowaniu szkół nowozorganizowanych, tzw. „rozwojowych" należy ustalać ich stopień według zamierzeń na najbliższą przyszłość, opartych zasadniczo na liczbie dzieci i przewidywanej liczbie nauczycieli. Organizację szkół nowozorganizowanych stopnia I podaje okólnik Ministra W. R. i O. P. Nr 56 z dnia 5 czerwca 1937 r. II P-2504/37 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 209).

d) Szkoły, które zmieniły w r. 1937/38 organizację i zakres programu nauczania wskutek powiększenia liczby nauczycieli z dwu do trzech, względnie z czterech do pięciu, zostają przemianowane na szkoły stopnia II, względnie III, niezależnie od organizacji przejściowej, przewidzianej w okólniku Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr 56, z dnia 5 czerwca 1937 r. II P-2504/37 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 209).

e) Tzw. „klasy filialne" lub „eksponowane" nie podlegają przemianowaniu, gdyż nie stanowią samodzielnej szkoły, lecz są tylko oddziałami równoległymi klas szkoły macierzystej, która podlega przemianowaniu.

f) Przytoczone wyżej wskazówki nie wyczerpują wszystkich przypadków, jakie mogą być w rzeczywistości. W nieobjętych przez powyż-

sze wskazówki przypadkach należy przede wszystkim ustalić **zadania programowe** danej szkoły, a w razie niepewności przemianować szkoły raczej na stopień niższy aniżeli wyższy.

W razie wątpliwości należy zwrócić się do Kuratorium lub Ministerstwa o wskazówki, trzeba jednak uczynić to jak najwcześniej, aby nie przekroczyć wyznaczonego terminu przemianowania szkół.

**§ 3.** Orzeczenia o przemianowaniu publicznych szkół powszechnych wydadzą Inspektorzy Szkolni według załączonego wzoru w terminie do 15 listopada 1937 r. w oparciu o sprawozdania z organizacji publicznych szkół powszechnych według stanu z dnia 1 października 1937 r. (Dz. Urz. Min, W. R. i O. P. Nr z r. 1935 Nr 8, poz. 156).

Z przemianowaniem szkół nie należy łączyć zmiany organizacji szkoły, punktu szkolnego, obwodu (rejonu) szkolnego lub zmiany języka nauczania.

Orzeczenie o przemianowaniu szkoły należy przesłać gminie i samorządowi szkolnemu w gminie oraz kierownictwu szkoły.

Sprawa przemianowania kierowników i nauczycieli publicznych szkół powszechnych będzie załatwiona oddzielnie.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

---

*Załącznik* do zarządzenia Min. W. R. i O. P. z dnia 22 lipca 1937 r. (Nr II P-5747/37).

INSPEKTOR SZKOLNY
w . . . . . . . .
dnia . . . . 1937 r.
Nr . . . .

Na podstawie § 2 rozporządzenia z dnia 8 lipca 1937 r. o przystosowaniu ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych do wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa oraz § 3 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 lipca 1937 r. Nr II P-5745/37 o przemianowaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 231) przemianowuję . . . klasową publiczną szkołę powszechną Nr . . . im. . . . . . w . . . . . . . . . . . . . . . . . z dniem 15 listopada 1937 r. na publiczną szkołę powszechną stopnia . . . . ( . . . . . . . .).

Inspektor Szkolny:

---

**285.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 232.

## ZARZĄDZENIE
## Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 30 czerwca 1937 r. (Nr Szt-2544/37)

**w sprawie oceny typów aparatów filmowych dla szkół.**

Na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 stycznia 1937 r. (Nr II Pr-9354/36) o ocenie i używaniu książek, czasopism i pomocy szkolnych dla szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 4) zarządzam, co następuje:

**1.** Firmy, pragnące dostarczać szkołom wąskotaśmowych 16-milimetrowych aparatów filmowych, obowiązane są przedstawiać każdy typ aparatu do zbadania przez „Komisję oceny aparatów filmowych dla szkół“ przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego bądź za pośrednictwem Ministerstwa, bądź też Polskiej Agencji Telegraficznej.

**2.** Przed przedstawieniem aparatu do oceny firmy obowiązane są uiścić opłatę w wysokości 150 zł od każdego typu aparatu. Opłatę powyższą należy wpłacić do P. K. O. — konto Nr 30.400 rachunek centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu na fundusz specjalny p .n. „Taksa administracyjna“ do dyspozycji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Dowód wpłaty należy dołączyć do podania o zbadanie tego aparatu.

**3.** Typy aparatów filmowych, zakwalifikowane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oraz ich ceny maksymalne, określone przez Ministra, będą ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa, co jednak nie wyklucza możliwości zarządzenia ponownego przeglądu tych typów i ponownej oceny zgodnie z § 52 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 stycznia 1937 r. (Nr II Pr-9354/36) o ocenie i używaniu książek, czasopism i pomocy szkolnych dla szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 4).

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

286.

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 233.

**ZARZĄDZENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**
z dnia 30 czerwca 1937 r. (Nr Szt-2545/37)
**w sprawie „Komisji oceny aparatów filmowych dla szkół".**

1. Na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 stycznia 1937 r. (Nr II Pr-9354/36) o ocenie i używaniu książek, czasopism i pomocy szkolnych dla szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 4) powołuję „Komisję oceny aparatów filmowych dla szkół" przy Wydziale Sztuki.

**2.** Zadaniem tej Komisji będzie: a) ocenianie i ustalanie typów aparatów filmowych, przeznaczonych jako pomoc szkolna do użytku zbiorowego w szkołach, b) określanie maksymalnej ceny tych aparatów.

**3.** Komisja składać się będzie z przewodniczącego i dwu członków.

4. Wynagrodzenie przewodniczącego i członków Komisji wynosić będzie po 50 zł za ocenę każdego typu aparatu, płatnych z Funduszu Taksy Administracyjnej.

**5.** Przy wykonaniu swych czynności Komisja kierować się będzie wskazaniami, podanymi w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 stycznia 1937 r. (Nr II Pr-9354/36) o ocenie i używaniu książek, czasopism i pomocy szkolnych dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 4).

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

---

287.

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 234.

**ZARZĄDZENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**
z dnia 5 lipca 1937 r. (Nr BP-13492/37)
**wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie ryczałtu tytułem wynagrodzenia za używanie własnych samochodów w podróżach służbowych.**

Na podstawie § 16 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe, zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 54/36, poz. 393) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Funkcjonariusze państwowi otrzymują tytułem wynagrodzenia za używanie własnych pojazdów mechanicznych przy podróżach służbowych ryczałt w wysokości:

a) samochodem
   o litrażu do 1500 cm³ włącznie 25 gr za 1 km
   o litrażu powyżej 1500 cm³ . 30 gr za 1 km
b) motocyklem bez wózka . . . 20 gr za 1 km
   motocyklem z wózkiem , . . 25 gr za 1 km

Ryczałt za zużycie motocykla z wózkiem zaliczony może być jedynie wówczas, gdy uzasadnioną względami służbowymi podróż służbową odbywa równocześnie przynajmniej 2 urzędników.

**§ 2.** Ryczałt powyższy zwiększa się o 5 groszy przy podróżach służbowych odbywanych na obszarze województw: wileńskiego z wyjątkiem powiatu wileńsko - trockiego, wołyńskiego z wyjątkiem powiatu dubieńskiego, rówieńskiego, poleskiego z wyjątkiem powiatu brzeskiego, kobryńskiego, prużańskiego, nowogródzkiego z wyjątkiem powiatu szczuczyńskiego na obszarze powiatów wołkowyskiego i grodzieńskiego w województwie białostockim, na obszarze powiatów górskich przyległych do granicy południowej Państwa i na obszarze powiatów myślenickiego, limanowskiego i kołomyjskiego.

**§ 3.** Ryczałt przewidziany niniejszym zarządzeniem zwraca się tylko wtedy, gdy nie ma możności przejazdu tańszym środkiem lokomocji jak kolejami wszelkiego rodzaju, omnibusami, autobusami, statkami, w przeciwnym zaś wypadku zwraca się w razie użycia w podróży służbowej własnego samochodu lub motocyklu, zgodnie z § 16 ust. 5 cytowanego rozporządzenia koszt przejazdu kursującym na danej przestrzeni tańszym środkiem lokomocji z uwzględnieniem przepisu § 14 ust. 7 na wstępie przytoczonego rozporządzenia z wyjątkiem przypadków nagłych, gdyż użycie tańszego środka spowodowałoby opóźnienie przyjazdu, wskutek którego interes publiczny byłby narażony na szkodę oraz z wyjątkiem przypadków, w których zachodzi potrzeba odbycia czynności urzędowych w większej ilości miejscowości, jeżeli to spowoduje oszczędność na dietach.

**§ 4.** Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

### 288.

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 239.

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 13 lipca 1937 r. (Nr II S-6159/37)

**w sprawie otwarcia państwowego liceum pedagogicznego w Cieszynie.**

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca ca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) oraz art. 2, 54 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Z początkiem roku szkolnego 1937/38 tworzy się państwowe liceum pedagogiczne koedukacyjne w Cieszynie.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

**W. Świętosławski.**

### 289.

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 252.

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 13 lipca 1937 r. (Nr II S-6160/37)

**w sprawie otwarcia państwowego liceum pedagogicznego w Pszczynie.**

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca ca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) oraz art. 2, 54 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Z początkiem roku szkolnego 1937/38 tworzy się państwowe liceum pedagogiczne koedukacyjne w Pszczynie.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

**W. Świętosławski.**

### 290.

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 265.

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 13 lipca 1937 r. (Nr II S-6161/37)

**w sprawie otwarcia państwowego liceum pedagogicznego w Tarnowskich Górach.**

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca ca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) oraz art. 2, 54 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Z początkiem roku szkolnego 1937/38 tworzy się państwowe liceum pedagogiczne męskie w Tarnowskich Górach.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

**W. Świętosławski.**

### 291.

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 270.

## ZARZĄDZENIE
### Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 13 lipca 1937 r. (Nr II S-6162/37)

**w sprawie otwarcia państwowego pedagogium w Katowicach.**

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca ca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) oraz art. 2, 54 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Z początkiem roku szkolnego 1937/38 tworzy się państwowe pedagogium w Katowicach.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1937 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

**W. Świętosławski.**

**292.**

Przedruk z Dziennika Urzed. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 277.

**POSTANOWIENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 8 lipca 1937 r. (Nr III PU-4178/37)

**o tymczasowym programie nauki w żeńskich szkołach dokształcających zawodowych krawieckich, bieliźniarskich i krawiecko - bieliźniarskich.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Wprowadzam tymczasowy program nauki w żeńskich szkołach dokształcających zawodowych krawieckich, bieliźniarskich i krawiecko - bieliźniarskich.

Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w żeńskich szkołach dokształcających zawodowych krawieckich, bieliźniarskich i krawiecko - bieliźniarskich (Tymczasowy).

**§ 2.** Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z. **Jerzy Ferek Błeszyński.**

**293.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 278.

**POSTANOWIENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 8 lipca 1937 r. (Nr III PU-4179/37)

**o tymczasowym programie nauki w szkołach dokształcających zawodowych dla przemysłu drzewnego.**

Na podstawie art 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Wprowadzam tymczasowy program nauki w szkołach dokształcających zawodowych dla przemysłu drzewnego. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w szkołach dokształcających zawodowych dla przemysłu drzewnego (Tymczasowy).

**§ 2.** Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z. **Jerzy Ferek Błeszyński.**

**294.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 279.

**POSTANOWIENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 8 lipca 1937 r. (Nr III PU-4180/37)

**o tymczasowym programie nauki w szkołach dokształcających zawodowych dla metalowców.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Wprowadzam tymczasowy program nauki w szkołach dokształcających zawodowych dla metalowców.

Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w szkołach dokształcających zawodowych dla metalowców (Tymczasowy).

**§ 2.** Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z. **Jerzy Ferek Błeszyński.**

**295.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 280.

**POSTANOWIENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**

z dnia 2 lipca 1937 r. (Nr III PU-4181/37)

**o tymczasowym programie nauki w liceach gospodyń wiejskich.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

**§ 1.** Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach gospodyń wiejskich. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach gospodyń wiejskich (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z. **Jerzy Ferek Błeszyński.**

---

**296.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 281.

**POSTANOWIENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**
z dnia 13 lipca 1937 r. (Nr III PU-4310/37)
**o tymczasowym programie nauki w liceum mechanicznym na wydziale lotniczym.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceum mechanicznym na wydziale lotniczym. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceum mechanicznym na wydziale lotniczym (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**(—) W. Świętosławski.**

---

**297.**

Przedruk z Dziennika Urzęd. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 27 lipca 1937 r. poz. 282.

**POSTANOWIENIE**
**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.**
z dnia 13 lipca 1937 r. (Nr III PU-4311/37)
**o tymczasowym programie nauki w liceum mechanicznym na wydziale samochodowym.**

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceum mechanicznym na wydziale samochodowym. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceum mechanicznym na wydziale samochodowym (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**(—) W. Świętosławski.**

---

**298.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

**OKÓLNIK Nr 62**
z dnia 23 czerwca 1937 r. (BP-1927/37)
**w sprawie obrony w Komisjach Dyscyplinarnych dla nauczycieli.**

**I.** Art. 83 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104 z 1932 r., poz. 873) i § 7 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20 stycznia 1933 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko nauczycielom (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 217) nie zawierają wyraźnego przepisu, któryby postanawiał, że obrońcą w Komisji Dyscyplinarnej może być jedynie nauczyciel lub funkcjonariusz w służbie czynnej.

Wobec tego należy dopuszczać do obrony nauczyciela względnie funkcjonariusza państwowego emerytowanego, zamieszkałego na obszarze, na który rozciąga się zakres działania komisji dyscyplinarnej.

**II.** Zmieniając wyjaśnienie, zawarte w ustępie ostatnim pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1935 r. Nr BP-7108/34 ustalam, że: pojęcia „funkcjonariuszów państwowych" w rozumieniu art. 83 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli nie należy ograniczać do kategoryj, wymienionych w art. 1 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R .P. Nr 86, poz. 663), ponieważ wyłączenie innych kategoryj, a mianowicie sędziów i prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej nie miałoby w art. 83 powołanej ustawy dostatecznego uzasadnienia.

**III.** Równocześnie uchylam okólnik Nr 93 z dnia 12 listopada 1935 r. (BP-24897/35) o interpretacji rozporządzenia w sprawie postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

---

**299.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

**OKÓLNIK Nr 64**
z dnia 30 czerwca 1937 r. (II S-5429/37)
**w sprawie przyjęcia do liceum repetentów klasy VII-ej gimnazjów prywatnych bez praw oraz kandydatów, którzy złożyli egzamin eksternów z VI-ciu klas gimnazjalnych.**

W związku z punktem 8 Cz. I A. okólnika Nr 43 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12. IV. 1937 r. Nr II S-2836/37 o organizacji roku szkolnego 1937/38

w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5, poz. 147) Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

Repetenci klasy VII-ej prywatnych gimnazjów bez praw szkół państwowych, ubiegający się o przyjęcie do klasy I-ej liceum ogólnokształcącego, powinni poddać się egzaminowi specjalnemu według instrukcji IV. B, podanej w okólniku Nr 75 z dn. 7. VIII. 1936 r. Nr II Pr-5228/36 w sprawie programów nauki w gimnazjach państwowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 129) z uwzględnieniem p. 7 Cz. A powołanego na początku niniejszego pisma okólnika Ministerstwa. Po złożeniu powyższego egzaminu z wynikiem pomyślnym kandydaci ci — zależnie od decyzji Rady Pedagogicznej liceum — mogą być bądź przyjęci wprost do kl. I liceum, bądź mogą być jeszcze poddani egzaminowi wstępnemu na odpowiedni wydział liceum.

Kandydaci, którzy złożyli z wynikiem pomyślnym egzamin eksternów z sześciu klas gimnazjalnych, mogą ubiegać się o przyjęcie do liceum ogólnokształcącego, a mianowicie: kandydaci, którzy złożyli egzamin z sześciu klas typu humanistycznego gimnazjum według dawnego ustroju — na dowolny wydział liceum; z klas sześciu typu klasycznego — na wydziały klasyczny i humanistyczny; z sześciu klas typu matematyczno- przyrodniczego — na wydziały matematyczno- fizyczny i przyrodniczy — na warunkach ogólnych, przewidzianych w regulami nie przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 59 z dnia 25 marca 1937 r.).

Kuratoria mogą zorganizować dla tych kandydatów egzamin specjalny względnie wstępny do liceum w najbliższym terminie egzaminów.

Podsekretarz Stanu:
**Jerzy Ferek Błeszyński.**

---

**300.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

**OKÓLNIK Nr 65**

z dnia 8 lipca 1937 r. (III PU-4068/37)

***w sprawie przekształcania szkół krawiecko-bieliźniarskich na szkoły krawieckie i szkoły bieliźniarskie.***

W związku z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 czerwca 1936 r. o uzupełnieniu listy rzemiosł (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 356), w którym bieliźniarstwo zostało uznane za rzemiosło, prywatne szkoły krawiecko-bieliźniarskie typu zasadniczego, stopnia niższego będą mogły od 1 września b. r. przekształcać się na szkoły krawieckie lub szkoły bieliźniarskie.

W szkołach tych programy nauki przedmiotów zawodowych, z wyjątkiem rysunków, oraz przedmiotów pomocniczych ściśle związanych z zawodem i pomocniczych bezpośrednio nie związanych z zawodem pozostaną te same, co i w szkołach krawiecko - bieliźniarskich. (Ministerstwo W. R. i O. P. Program nauki w szkołach krawiecko - bieliźniarskich (projekt) (Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych 1936).

Wprowadzam natomiast dla szkół krawieckich i dla szkół bieliźniarskich odrębne programy (tymczasowe) z rysunków i zajęć praktycznych z krawiectwa i z bieliźniarstwa.

Programy te ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo.

Podsekretarz Stanu:
**Jerzy Ferek Błeszyński.**

---

**301.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

**OKÓLNIK Nr 67**

z dnia 8 lipca 1937 r. (II P-6062/37)

**w sprawie Kół Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej w szkołach powszechnych.**

Po porozumieniu się z władzami kościelnymi ustalam, że na terenie szkół powszechnych mogą istnieć jako jedyne organizacje religijne dla młodzieży szkolnej wyznania rzymskokatolickiego „Koła Szkolne Krucjaty Eucharystycznej".

Organizacja Kół Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej powinna się opierać na załączonym regulaminie.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
**W. Świętosławski.**

---

*Załącznik* do okólnika Nr 67 z dnia 8 lipca 1937 r. (Nr II P-6062/37).

## REGULAMIN

**Kół Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej.**

**1.** Dla pogłębienia wychowania religijnego i umiejętnego stosowania w życiu codziennym zasad religii katolickiej oraz kształtowania charakteru młodzieży, zakłada się w szkołach powszechnych organizację pod nazwą „Koła Szkolne Krucjaty Eucharystycznej".

**2.** Środkami prowadzącymi do osiągnięcia powyższego celu są ćwiczenia religijne, modlitwa, przystępowanie do Sakramentów Św. i zebrania Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej.

**3.** Koła Szkolne Krucjaty Eucharystycznej powołuje do życia właściwy Ordynariusz diecezji. O założeniu Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej zawiadamia właściwe kierownictwo szkoły ksiądz — Opiekun Koła.

**4.** Na czele Koła Szkonego Krucjaty Eucharystycznej stoi jako opiekun ksiądz nauczający religii w szkole powszechnej, w której Koło powstaje. Jeżeli w szkole religii nie uczy kapłan, opiekunem Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej może być każdorazowy duszpasterz parafii, w której znajduje się szkoła, o ile w poszczególnym wypadku nie zgłosi umotywowanego zastrzeżenia wobec Ks. Biskupa Ordynariusza Kurator Okręgu szkolnego. Ksiądz-Opiekun może do współpracy w Kole Szkolnym Krucjaty Eucharystycznej zaprosić członków grona nauczycielskiego religii rzymskokatolickiej.

**5.** Członkiem Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej może być każdy przyjęty przez opiekuna uczeń lub uczennica szkoły powszechnej, religii rzymskokatolickiej, odznaczający się sumiennym spełnianiem obowiązków w domu i w szkole.

**6.** Składek od członków Kół Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej na terenie szkoły nie pobiera się.

**7.** W Kole Szkolnym Krucjaty Eucharystycznej mogą być tworzone sekcje, odpowiadające zasadniczym celom i środkom Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej.

**8.** Zebrania Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej powinny się odbywać przynajmniej raz na miesiąc w lokalu szkolnym, przeznaczonym na ten cel przez kierownictwo szkoły, albo — w braku miejsca w szkole — w innym miejscu obranym przez Księdza- Opiekuna. Na zebraniach może być obecny Kierownik Szkoły lub osoba religii rzymskokatolickiej, wyznaczona spośród grona nauczycielskiego. O każdym zebraniu Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej zawiadamia Ksiądz- Opiekun Kierownika Szkoły.

**9.** Ksiądz- Opiekun podaje do wiadomości kierownictwa szkoły liczbę członków Koła Szkolnego Krucjaty Eucharystycznej, z końcem zaś każdego roku szkolnego krótkie sprawozdanie z pracy Koła.

**10.** Młodzież zorganizowana w Kołach Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej może nosić odznakę Kół Szkolnych Krucjaty Eucharystycznej, posiadać sztandar według ustalonego wzoru oraz brać udział w obchodach i manifestacjach religijnych w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

**11.** Rozwiązać Koła Szkolne Krucjaty Eucharystycznej może Ordynariusz, majątek zaś tych Kół przechodzi wtedy na własność innej organizacji religijnej według jego rozporządzenia.

---

**302.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego

**OKÓLNIK Nr 69**

z dnia 10 lipca 1937 r. (I R-4423/37)

**w sprawie przesyłania kart ewidencyjnych uczestników Zakładu, przeniesionych z jednego Kuratorium do drugiego.**

Założenie przez Państwowy Zakład Emerytalny wszystkim Kuratoriom Okręgów Szkolnych, kartotek o identycznym typie zielonych kartek ewidencyjnych wprowadziło jednakowy system ustalania stanów liczbowych uczestników Zakładu oraz należnych za nich sum składek emerytalnych, wykazywanych w nadsyłanych do Zakładu „ilościowych miesięcznych zestawieniach".

Pewne trudności w tym zakresie istnieją jeszcze nadal w przypadkach przeniesień nauczycieli, urzędników lub niższych funkcjonariuszów, zatrudnionych w administracji szkolnej. Trudności te spowodowane są tym, że akta osobowe przeniesionych uczestników Państwowego Zakładu Emerytalnego przesyłane są z jednego Kuratorium do drugiego nieraz ze znacznym opóźnieniem, co powoduje przerwy w opłacaniu składek emerytalnych za tych uczestników Państwowego Zakładu Emerytalnego.

Z wyżej wymienionych względów Ministerstwo zarządza, aby: w przypadku przeniesienia z jednego Kuratorium do drugiego nauczyciela, urzędnika lub niższego funkcjonariusza, zatrudnionego w administracji szkolnej, podlegającego ubezpieczeniu w Państwowym Zakładzie Emerytalnym, karta ewidencyjna przeniesionego uczestnika Zakładu (zielona) przesyłana była łącznie z wyciągiem z karty uposażenia (karty ewidencyjnej nie należy łamać przy przesyłce).

Zarządzenie to ma na celu całkowite uniezależnienie sporządzania ilościowych miesięcznych zestawień, odpowiadających faktycznemu stanowi rzeczy, od terminu przesyłania przez Kuratoria akt osobowych przeniesionych nauczycieli, urzędników lub niższych funkcjonariuszów.

Teczki, zawierające akta osobowe uczestników Państwowego Zakładu Emerytalnego należy oznaczyć napisem: Uczestnik Państwowego Zakładu Emerytalnego.

p. o. Dyrektor Departamentu:
**A. Nowak.**

**303.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

**Okólnik Nr 75**
z dnia 23 lipca 1937 r. (II Pr-6688/37)
**w sprawie planu godzin w klasie I państwowego liceum pedagogicznego.**

Zmieniam podany w okólniku Nr 43 z dnia 12 kwietnia 1937 r. (II S-2836/37) plan godzin w I klasie liceum pedagogicznego i ustalam następujący plan godzin:

| | |
|---|---|
| Religia | 2 godz. |
| Polski | 3 „ |
| Historia | 2 „ |
| Matematyka | 3 „ |
| Fizyka i chemia | 3 „ |
| Język obcy | 2 „ |
| Psychologia | 3 „ |
| Zagadnienie życia współczesnego i poznawanie środowiska | 3 „ |
| Rysunek | 3 „ |
| Śpiew | 3 „ |
| Ćwiczenia cielesne | 2 „ |
| P. W. | 2 „ |
| Przysposobienie sportowe | 2 „ |

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z. **Jerzy Ferek Błeszyński.**

**304.**

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
Warszawa.

**OKÓLNIK Nr 87**
z dnia 16. września 1937 r. (II-W-8188/37)
**w sprawie prowadzenia ćwiczeń dziesięciominutowych.**
(do poz. 187 Gaz. Urz. Woj. Śl. Dz. A. Szk. Nr. 7 z 31. 7. 1937 r.)

Uzupełniając okólnik Nr 61 z dnia 30 czerwca rb. Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że przez „odpowiednie warunki do prowadzenia ćwiczeń dziesięciominutowych" rozumieć należy warunki określone ogólnymi wskazaniami higieny. W razie wątpliwości dyrekcje szkół średnich zasięgają opinii lekarzy szkolnych, w szkolnictwie powszechnym inspektorzy szkolni — opinii lekarzy powiatowych.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek-Błeszyński**

**305.**

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr O. P. III-186/147.
Katowice, dnia 13 października 1937 r.

Do
Inspektoratu Szkolnego
w Katowicach

**w sprawie połączenia ewang. szk. powsz. z niemieckim językiem naucz. z katolicką szkołą powszechną z niem. językiem nauczania w Siemianowicach.**

Zgodnie z wnioskiem Inspektoratu Szkolnego z dnia 25 września 1937 r. zarządzam z ważnością od 1 września 1937 .r połączenie ewangelickiej szkoły powszechnej I stopnia z niemieckim językiem nauczania ze szkołą powszechną z niemieckim językiem nauczania III stopnia dla dzieci katolickiego wyznania w Siemianowicach Śl.

Zechce Inspektorat Szkolny we własnym zakresie wydać dalsze zarządzenia, związane z połączeniem obu wymienionych szkół.

Zarządzenie należy wykonać bezzwłocznie, a sprawozdanie z wykonania przedłożyć najpóźniej do dnia 1 listopada.

**Wojewoda:**
w z.:
(—) **Dr. Saloni,**
Wicewojewoda

**306.**

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr OP. I-62/13. Katowice, 11 października 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli i kierownictw szkół dokształcających zawodowych
w województwie śląskim
oraz Dyrekcji Śląskiego Konserwatorium Muzycznego
w Katowicach

*w sprawie uporządkowania strychów w budynkach szkolnych.*

W związku z organizowaniem obrony przeciwlotniczej Państwa zarządzam uporządkowanie strychów w budynkach szkolnych w terminie do dnia 31 grudnia b. r.

Uporządkowanie polegać ma na:

1. usunięciu ze strychów wszelkich materiałów łatwopalnych,
2. zabezpieczeniu drewnianych podłóg strychowych, tam gdzie one istnieją, przed ogniem przez pokrycie ich warstwą gliny do grubości 5 cm, względnie wysypanie do takiej samej grubości piaskiem, o ile siła stropów na to pozwala, w przeciwnym razie pociągnięcie podłogi farbą przeciwogniową.

Poza tym należy umieścić na strychach odpowiedniej wielkości zbiorniki z piaskiem i łopaty.

Bliższych fachowych wskazówek w tym przedmiocie zasięgać winni PP. Kierownicy i Dyrektorowie szkół u PP. referentów obwodowych O. P. L. G., względnie obwodowych instruktorów pożarniczych.

Za dopilnowanie wykonania powyższego zarządzenia ponoszą PP. Dyrektorowie względnie Kierownicy szkół osobistą odpowiedzialność.

**Wojewoda:**
w. z.:
(—) **Dr. Saloni.**
Wicewojewoda.

---

**307.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa
dnia 30 sierpnia 1937 roku
Nr II W-1171/37.

**W sprawie należenia do stowarzyszeń uczniów szkół zawodowych dokształcających.**

Wobec istniejących wątpliwości, czy uczniowie szkół dokształcających zawodowych mogą należeć do stowarzyszeń pozaszkolnych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia:

1. Uczniowie szkół dokształcających zawodowych są „młodzieżą szkolną“ w rozumieniu art. 2 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o prawie o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr 94 poz. 808).

2. Uczniowie szkół dokształcających zawodowych jako „młodzież szkolna“ nie mogą należeć do organizacji pozaszkolnych w charakterze członków stowarzyszeń.

Uczniowie tych szkół mogą natomiast uczestniczyć w stowarzyszeniach wyższej użyteczności w kołach zorganizowanych na terenie szkół.

Dyrektor Departamentu:
(—) **Dr. M. Pollak.**

---

**308.**

Prezydium Rady Ministrów.
Nr 133-7/29. Warszawa, dnia 27 sierpnia 1937 r.

Do
wszystkich Ministerstw
w Warszawie

**w sprawie zaświadczenia służby w P. O. W.**

Prezydium Rady Ministrów prosi o zarządzenie powiadomienia podległych pracowników, b. członków P. O. W., że podania o zaświadczenia służby w P. O. W. przesyłać należy pocztą wprost pod adresem: Komisja Kwalifikacyjna przy Wojskowym Biurze Historycznym — Warszawa, Aleja Szucha 14,

Dyrektor Biura Personalnego
(—) J. Jagiełło.

---

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa, dnia 21 września 1937 r.
Nr BP-20816/37.

**w sprawie zaświadczenia służby w P. O. W.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości pismo Prezydium Rady Ministrów z dnia 27. VIII. 1937 r. Nr 133-7/29 w sprawie zaświadczeń służby w P. O. W.

Dyrektor Biura Personalnego
(—) **W. Przybyłowicz.**

---

**309.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr OP. I-41/47. Katowice, dnia 2. X. 1937 r.

**O kursach korespondencyjnych Państwowej Szkoły Przemysłowej Żeńskiej w Warszawie.**

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego poleca uwadze Dyrekcji i nauczycieli(ek) szkół zawodowych i gospodarczych żeńskich, oraz szkół dokształcających wydawnictwa kursów korespondencyjnych. W I. półroczu prowadzone będą następujace kursy:

1. Kurs rysunków z ćwiczeniami plastycznymi.
2. Kurs materiałoznawstwa tekstylnego.
3. Kurs gospodarstwa domowego.
4. Kurs dla instruktorek kursów wędrownych.

Wpisowe wynosi zł. 5,— od każdego kursu półrocznie; — zgłoszenia należy przesyłać do Kierownictwa Kursów, Warszawa, ul. Górnośląska 31 Konto P. K. O. Nr 33 309.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

---

**310.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Katowice, dnia 5 października 1937 r.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

**KONKURS**

na następujące stanowiska:

Nr O. P. II-93 B/5.

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Bronowie,** w powiecie bielskim, (przysługuje dodatek służbowy, przewidziany dla kierownika publicznej szkoły powszechnej II stopnia).

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Komorowicach,** w powiecie bielskim, (przysługuje do-

datek służbowy, przewidziany dla kierownika publicznej szkoły powszechnej II stopnia),

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Starym Bielsku,** w powiecie bielskim, (przysługuje dodatek służbowy, przewidziany dla kierownika publicznej szkoły powszechnej I stopnia),

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej z językiem wykład. niemieckim w **Starym Bielsku,** w powiecie bielskim, (przysługuje dodatek służbowy, przewidziany dla kierownika publicznej szkoły powszechnej II stopnia),

Nr O. P. II-93-N/2.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej nr 5 w **Nowej Wsi,** w powiecie katowickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia.

Nr O. P. II-93/S/3.

**kierownika** publicznej szkoły powsz. specjalnej w **Szopienicach** w powiecie katowickim. — Osoby ubiegające się o to stanowisko winny wykazać się posiadaniem kwalifikacji określonych rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 czerwca 1929 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych specjalnych.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej nr 7 w **Katowicach** (żydowskiej). Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego.

Nr O. P. **II-93 K/7.**

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej nr 25 w **Katowicach.** Za kierownnictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego.

Nr O. P. II-93-K/11.

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Kłodnicy** w powiecie katowickim (mieszkanie służbowe), za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę II stopnia organizacyjnego.

Nr O. P. II-93-B/8.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej nr 5 w **Bielszowicach** w powiecie katowickim. — Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stop. organizacyjnego.

Nr O. P. II. 93/32/10.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej żeńskiej nr 10 w **Katowicach.** — Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego. Przy obsadzie tego stanowiska pierwszeństwo mają przy równych kwalifikacjach osoby płci żeńskiej.

Nr O. P. II-93/B-3.

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Reptach Nowych,** w powiecie tarnogórskim (mieszkanie dla kierownika szkoły). Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego.

Nr O. P. II-93/Z-2.

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Żyglinie,** w powiecie tarnogórskim (mieszkanie dla kierownika szkoły). Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę II stopnia organizacyjnego.

Nr O. P. II-93/T/2.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej żeńskiej w **Tarnowskich Górach** w powiecie tarnogórskim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego. — W razie posiadania przez kandydatów równych kwalifikacji zawodowych, stanowisko powyższe powierzone zostanie osobie płci żeńskiej.

Nr O. P. II-93/C/3.

**kierownika** publicznej szkoły powsz. w **Chechle Nowym** w powiecie tarnogórskim (mieszkanie dla kierownika szkoły). Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę I stopnia organizacyjnego.

Nr O. P. II. 93/B/10.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej III stopnia w **Brzeziu,** w powiecie rybnickim.

Nr O. P. II-93-B/9.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej I stopnia w **Bluszczowie,** w powiecie rybnickim.

Nr O. P. II. 93/P/6.

**kierownika** publicznej szkoły powszechnej III stopnia w **Piecach,** w powiecie rybnickim.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w terminie 8 tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Fr. Wojnarski,**
p. o. Kierownika Oddziału Osob.
Radca.

---

**311.**

## KOMUNIKAT

**o Kursie Pedagogicznym dla nauczycieli szkół zawodowych.**

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie istnieje Kurs Pedagogiczny dla nauczycieli szkół zawodowych.

**Program Kursu:**

Psychologia wychowawcza wraz ze wstępem psychologii ogólnej (40 g.).

Podstawy pedagogiki wraz z dydaktyką ogólną (40 g.).

Zagadnienia społeczne w wychowaniu (20 g.).

Zarys historii wychowania ze szczególnym uwzględnieniem historii szkolnictwa zawodowego (10 g.).

Organizacja szkolnictwa (10 g.).

Zarys psychotechniki i poradnictwa zawodowego (20 g.).

Higiena szkolna i społeczna (10 g.)

Wychowanie fizyczne (5 g.).

Organizacja i ochrona pracy (10 g.).

Struktura gospodarcza Polski a potrzeby szkolnictwa zawodowego (10 g.).

Ćwiczenia z zakresu psychologii ogólnej (10 g.). i dydaktyki (15 g.).

Zwiedzanie instytucji i szkół, hospitowanie lekcji.

Egzaminy:

Po przesłuchaniu Kursu słuchaczów obowiązuje złożenie egzaminów z następujących przedmiotów wykładowych na Kursie: psychologii wychowawczej, pedagogiki wraz z dydaktyką, organizacji szkolnictwa oraz z jednego z pozostałych przedmiotów do wyboru przez kandydata.

Słuchacze:

Słuchaczami kursu mogą być:

1) czynni nauczyciele szkół zawodowych,
2) kandydaci na nauczycieli szkół zawodowych o ile odpowiadają jednemu z następujących warunków:
   a) posiadają dyplom ukończenia szkoły wyższej,
   b) są słuchaczami ostatniego roku studiów uczelni wyższej.

Zapisy:

Zapisy na kurs semestru zimowego 1937/38 (październik — styczeń) przyjmuje Sekretariat Wolnej Wszechnicy Polskiej (Warszawa, gmach własny, ulica Wolnej Wszechnicy róg Opaczewskiej).

Do podania (na blankiecie, który można otrzymać pocztą lub u portiera) należy dołączyć: życiorys, zaświadczenie dyrekcji szkoły (nauczyciele czynni), dyplom lub zaświadczenie o zapisie na ostatni rok studiów uczelni wyższej (kandydaci na nauczycieli), 3 fotografie.

Opłaty: zł 75 za całość Kursu, zł 25 za egzaminy.

Nauczyciele z poza Warszawy urlopowani na Kurs są proszeni o możliwie wczesne porozumienie się z kierownictwem Kursu w sprawie ułożenia planu zajęć i hospitacji.

Świadectwa ukończenia Kursu.

Na podstawie p. 7 regulaminu Kursu, zatwierdzonego pismem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 stycznia 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 28), świadectwo ukończenia Kursu stanowi jeden z warunków do uzyskania kwalifikacji zawodowej do nauczania w szkołach i kursach zawodowych zgodnie z lit. c. art. 5, lit. c. art. 6, lit. c. p. 1, art. 7, lit. c. p. 1, art. 8 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 21 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 774). Nr III Kwal-4313/37).

---

**312.**

**KOMUNIKAT**

**w sprawie „Słownika Języka Polskiego“.**

Ministerstwo W. R. i O. P. uzyskało w Kasie im. Mianowskiego wydatną zniżkę dla szkół dla pewnej ograniczonej (ze względu na to, że niektóre tomy są zupełnie wyczerpane) liczby egzemplarzy powszechnie znanego, nagrodzonego przez Polską Akademię Umiejętności, zaleconego do użytku szkół wydawnictwa pt.: Słownik Języka Polskiego K. Karłowicza, A. Kryńskiego i W. Niedźwieckiego.

Cena katalogowa kompletu Słownika w 8-iu tomach, łącznie o 7540 stronach, w oprawie płóciennej z grzbietem półskórkowym, w futerale ochronnym wynosi zł 368.

Szkoły i nauczyciele mogą nabyć to dzieło za zł 150 + zł 5 koszt porta i opakowania.

Należność przekazywać należy na konto Kasy im. Mianowskiego w P. K. O. Nr 1371 z adnotacją: „za Słownik Języka Polskiego“ Adres Kasy im. Mianowskiego: Warszawa, Nowy Świat 72, Pałac Staszica.

Ministerstwo zwraca uwagę Dyrekcyj i Nauczycieli szkół na to wydawnictwo. (Nr II Pr-4150/37).

---

**313.**

**KOMUNIKAT**

**o czasopiśmie: „Polonista“.**

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę Dyrektorów i Nauczycieli szkół wszelkich typów na wydawnictwo pt.: „Polonista“, czasopismo poświęcone sprawom nauczania języka polskiego.

Roczniki „Polonisty“ z lat 1931—1933 i 1934—1936 można nabywać po 3 zł zamiast po 10 zł. Prenumerata roczna wynosi 10 zł, półroczna — 6 zł. (Nr. II Pr-15255/37).

---

**314.**

**KOMUNIKAT**

**o wydawnictwie pt.: Orzeszkowa E. Listy.**

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę dyrekcji i nauczycieli szkół wszelkich typów na wydawnictwo pt.: Orzeszkowa E. Listy. Cztery tomy. Pod kierunkiem prof. J. Ujejskiego opracował L. B. Świderski. Nakład Towarzystwa im. E. Orzeszkowej i Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“, Warszawa 1936. Cena: 12 zł 50 gr w oprawie. 10 zł broszura. Za przesyłkę 60 gr. (Nr II Pr-15144/37).

---

**315.**

**KOMUNIKAT**

**o wydawnictwach Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego „Boruta“.**

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę dyrekcyj i nauczycieli średnich szkół ogólnokształcących i zawodowych na wydawnictwa

Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego „Boruta“, a w szczególności:

a) plakatu, obejmującego przerób surowców z węgla kamiennego na półprodukty i końcowe związki syntetyczno-organiczne,

b) płyty gramofonowej z nagranymi tekstami, objaśniającymi znaczenie i ważniejsze cechy wytwórczości syntetyczno-organicznej,

c) ulotki, obejmujące teksty nagrane na płycie gramofonowej,

Wydawnictwa te, ze względu na swój charakter i właściwe opracowanie, mogą być uznane za pożyteczną pomoc naukową na terenie wymienionych wyżej szkół.

Sp. Akc. „Boruta“ mieści się w Zgierzu, przedstawicielstwo w Warszawie, ul. Piusa XI Nr 3 m. 8, tel. 8-38-78. (Nr III PU-250/37).

---

### 316.

## KOMUNIKAT

### o wydawnictwie „Macierz Szkolna w Gdańsku 1921 — 1936“.

Ministerstwo W. R. i O. P. poleca szczególnej uwadze dyrektorów i nauczycieli szkół wszelkich typów wydawnictwo pt.: „Macierz Szkolna w Gdańsku 1921—1936. W XV-lecie Macierzy Szkolnej w Gdańsku“.

Cena sprzedażna 3 zł; dla bibliotek szkolnych 2 zł, dla młodzieży 1 zł za egzemplarz.

Zważywszy charakter wydawnictwa i rolę Macierzy Polskiej w Gdańsku, byłoby ze wszech miar pożądane, aby z wydawnictwem tym, bogato ilustrowanym, zaznajomiły się jaknajliczniejsze kręgi młodzieży. (Nr II Pr-5196/37).

---

### 317.

## KOMUNIKAT

### o wydawnictwie „Zarys historii wojennej pułków polskich 1918 — 1920“.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę dyrektorów i nauczycieli szkół wszelkich typów na wydawnictwo pt: „Zarys historii wojennej pułków polskich 1918—1920“. Wydawnictwo Wojskowego Biura Historycznego. Dzieło to zasługujące na szerokie rozpowszechnienie ze względu na swą treść i opracowanie składać się będzie z pięciu tomów, których poszczególne zeszyty już się ukazują. Cena wyniesie 180 zł płatnych ratami po 10 zł miesięcznie. (Nr II Pr-15324/37).

---

### 318.

## KOMUNIKAT

### o wydawnictwie „Żywienie zbiorowe“.

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę pp. dyrektorów, kierowników i nauczycieli szkół wszystkich typów na wydawnictwo pt.: „Żywienie młodzieży na koloniach“. Biblioteka Instytutu Gospodarstwa Domowego Nr 5. Opracował Referat Żywienia pod kierunkiem Zofii Czerny. Nakład Instytutu Gospodarstwa Domowego, Warszawa, 1937 r.

Wydawnictwo zasługuje na szerokie rozpowszechnienie. (Nr II W-5806/37).

---

### 319.

## KOMUNIKAT O WYDAWNICTWACH

A. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki i pomoce szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli:

**I. Książki do bibliotek uczniowskich:**

Askenazy S. Szkice i portrety. Nakład Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa 1937 — dla uczniów liceów. (Nr II Pr-15135/37).

Lofting H. Doktór Dolittle i jego zwierzęta. Nakład Wydawnictwa J. Mortkowicza. Warszawa 1936 — dla młodzieży od lat 11 — 13. (Nr II Pr-15172/37).

Milewski T. i Meissner J. Przez ergi i hammady Sachary. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Warszawa. Lwów — dla młodzieży powyżej lat 14. (Nr II Pr-14950/37).

Nowakowski Z. Wytatuowane serca. Nakład Gebethnera i Wolfa. Warszawa. B. d. — dla młodzieży od lat 11 — 13. (Nr II Pr-15159/37).

Pietkiewicz K. Nauka jazdy na nartach. Podręcznik metodyczny dla nauczycieli, uczniów i samouków. Skład Główny „Nasza Księgarnia”. Warszawa. (Nr II Pr-14271/36).

Platon Laches (o męstwie). Przełożył i wstępem opatrzył Witwicki W. Nakład Towarzystwa Wiedzy Wojskowej. Warszawa 1937 — dla uczniów gimnazjum i liceum. (Nr II Pr-14873).

Schmuck Adam. Z Pińska do Augustowa kajakiem. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie 1937 — dla młodzieży powyżej lat 14. (Nr II Pr-14991/37).

Sienkiewicz H. Trylogia (Ogniem i Mieczem t. I—VIII, Potop t. I—XIII, Pan Wołodyjowski t. I—V); 4 mapy i skorowidze opracował Prauss T. Nakł. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1936— dla uczniów gimnazjum. Nr II Pr-14844/36, 14845/36, 14846/36).

Sieroszewski W. W niepodległej Mongolii (Dałaj Lama). Powieść dla młodzieży. Nakład „Biblioteki Polskiej”. Warszawa 1937 — dla młodzieży od lat 14 — 16. (Nr II Pr-15205/37).

Tetmajer K. Wybór poezyj — opracował J. Lorentowicz. „Biblioteka Narodowa”. Nr 123. Seria I. Nakład Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów 1936. (Nr II Pr-14843/36).

Washburne H. Przez lądy i morza. Wydawnictwo Księgarni Powszechnej. Kraków 1937 — dla młodzieży od lat 13. (Nr II Pr-14818/37).

Witkiewiczówna M. Wspomnienia o Stanisławie Witkiewiczu. (B. U. L. Nr 75) — dla uczniów gimnazjum i liceum. (Nr II Pr-14797/36).

Zaruski M. Z harcerzami na „Zawiszy Czarnym”. Wydawnictwo Książnicy Atlas. Lwów — Warszawa — dla młodzieży od lat 14. (Nr II Pr-15059/37).

Żukowski Olgierd. Statek morski rzeczny. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1936 — dla młodzieży od lat 14. Nr II Pr-14517/36).

**II. Książki do bibliotek nauczycielskich:**

Askenazy S. Szkice i portrety. Nakład Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska". Warszawa. 1937. (Nr II Pr-15135/37).

Kaden Bandrowski J. Pod Belwederem. Nakład Głównej Księgarni Wojskowej. Warszawa 1936. (Nr II Pr-14377/36).

Orlewicz T. J. Zasady konstytucji 23 kwietnia 1935 roku. Nakład Związku Zawodowego Pracowników Ubezpieczeń Społecznych w Polsce. Warszawa. 1935. (Nr II Pr-13904/35).

Pietkiewicz K. Nauka jazdy na nartach. Podręcznik metodyczny dla nauczycieli, uczniów i samouków. Skład Główny Nasza Księgarnia. Warszawa. (Nr II Pr-14271/36).

Poplewski R. Świat ssaków. Wydawnictwo Książnicy- Atlas. Lwów—Warszawa. 1937. Nr II Pr-15121/37).

Szewczenko T. Poezje. Pod redakcją Zajcewa P. Nakład Ukraińskiego Instytutu Naukowego. Warszawa. 1936. (Nr II Pr 14843/36).

Szklar R. i Kobylański B. Ciche czytanie jako zagadnienie metodyczne w szkole współczesnej. Nakład Wł. Michalaka i S-ki. Warszawa B. d. (Nr II Pr-14815/36).

**III. Książki pomocnicze dla uczniów.**

Ptaszycka A. W dziedzinie sztucznego lodu. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1936 — dla uczniów III kl. gimnazjalnej. (Nr II Pr-14685/36).

**IV. Pomoce szkolne do użytku zbiorowego:**

Romer E. Australia. Podziałka 1:10.000.000. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów — Warszawa — dla uczniów szkół powszechnych. (Nr II Pr-15013/37).

Szaflarski J. Konturowa mapa świata. Podz. 1:30.000.000. Wydawnictwo Salonu Malarzy Polskich. Kraków — dla uczniów szkół powszechnych. (Nr II Pr-15044/37).

Szaflarski J. Mapy konturowe. Azja. Podziałka 1:50.000.000. Afryka. Podziałka 1:50.000.000. Australia. Podziałka 1:30.000.000. Ameryka północna. Podz. 1:40.000.000. Ameryka południowa. Podz. 1:50.000.000. Półkula wschodnia. Podziałka 1:100.000.000. Półkula zachodnia. Podziałka 1:100.000.000. Wydawnictwo Salonu Malarzy Polskich. Kraków — dla szkół powszechnych. (Nr II Pr-15043/37).

Tablica poglądowa dla nauczania znaków topograficznych. Skład Główny: Centrala sprzedaży map „Samopomoc Inwalidzka". Warszawa. (Nr II Pr-14866/37).

**V. Pomoce szkolne do użytku poszczególnych uczniów:**

Limba-Gardecki A. Liczydło dla szkoły. Nr 2, 4, 6, 8. (Szkoły powszechne). (Nr II Pr-15066/37).

B. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło następujące książki dla szkół zawodowych:

Czerwiński Wincenty. Podręcznik warsztatowy (metody i instrukcje) cz. I, początki ślusarstwa na kl. I-ą gimnazjum mechanicznego. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, 1937 — jako podręcznik do praktycznej nauki ślusarstwa w kl. I gimnazjum mechanicznego oraz książkę pomocniczą dla uczniów i nauczycieli w szkołach mechanicznych i na oddziałach ślusarskich i ślusarsko-mechanicznych w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych i w szkołach dokształcających zawodowych (Nr III PU-65/36).

Hensel Gustaw inż. i Kowalski Stanisław inż. Podstawy elektrotechniki. Cz. I. Kurs klasy II gimnazjum elektrycznego. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie. 1937 jako podręcznik na kl. II gimnazjum elektrycznego. (Nr III PU-106/36).

Józefowicz Irena i Wróblewski Kazimierz. Wypisy polskie na kl. I gimnazjum kupieckiego. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie 1937 — jako podręcznik dla kl. I gimnazjum kupieckiego. (Nr III PU-104/36).

Kołarzowski K. Zasady geometrii wykreślnej. Nakł. Towarzystwa Kursów Technicznych. Warszawa. 1937. Skład Główny w Księgarni Trzaska, Evert i Michalski — jako książkę pomocniczą dla ucznia i nauczyciela w szkołach mechanicznych stopnia licealnego. (Nr III PU-153/37).

Paschalis-Grabowska Aniela. Modelowanie form krawieckich. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1937 — jako książkę pomocniczą dla uczennic i nauczycieli szkół krawieckich wszelkich typów. (Nr III. PU-12/36).

Petrażycka Zofia. Geografia Gospodarcza Polski Współczesnej dla klasy III gimnazjum kupieckiego. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1937 — jako podręcznik do gimnazjów kupieckich i innych gimnazjów zawodowych. (Nr III PU-164/37).

## KSIĄŻKI I CZASOPISMA
### nadesłane do redakcji.

*CHOWANNA* — miesięcznik Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Red. i Admin.: Katowice, ul. Szkolna 9. Prenumerata roczna 5 zł, zeszyt pojedyńczy 1 zł.

*Treść nr 7,* wrzesień 1937 r.: Stefan Szuman — Problemy snów. Dr G. Jampoler — Ewolucja bihewioryzmu na tle tendencyj naukowych w psychologii współczesnej. Jan Szender — Zastosowanie korelacji w selekcji uczniów do gimnazjum. A. Wakulicz — Przygotowanie kandydatów do kl. I gimnazjum w zakresie arytmetyki i geometrii. Recenzje i sprawozdania. Zagadnienia pedagogiczne w polskich czasopismach.

*PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY* — organ T. N. S. W. nr 17 październik 1937 r. Redakcja i Admin.: Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł, nr. pojedyńczy 50 gr.

*ŚLĄSKIE WIADOMOŚCI MUZYCZNE* — miesięcznik poświęcony kulturze muzycznej na Śląsku, nr 9 — wrzesień 1937 r. Red. i Admin.: Katowice, Wojewódzka 45. Prenumerata roczna 4 zł. nr pojed. 40 gr.

*SŁONKO* — tygodnik z kolorowymi obrazkami dla młodszych dzieci. Red. i Admin.: Warszawa, Plac J. Piłsudskiego 1. Prenumerata miesięczna 80 gr. dla szkół zniżki.

*MŁODY POLAK* — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży nr 1 i 2 wrzesień 1937 r. Redakcja i Admin.: Warszawa, Chmielna 58. Prenumerata roczna 3,60 zł.

# Część nieurzędowa.

## BIULETYN
## Centralnych Pracowni Dydaktycznych
Warszawa, Hoża 88

N. VII. **FIZYKA.**

### Przyrządy do nauczania fizyki i astronomii w klasie I Liceum Ogólnokształcącego.

W programie nauczania zostały rozróżnione tematy bezwzględnie obowiązujące oraz tematy do wyboru (ujęte w nawiasy kwadratowe).

Wybór tych ostatnich pozostawiono nauczycielowi. Liczba tematów wybranych oraz ich zakres mogą być bardzo różne. W żadnym jednak przypadku nie wolno nauczycielowi poprzestać wyłącznie na tematach bezwzględnie obowiązujących.

Biorąc to pod uwagę, w niniejszym wykazie ujęto w nawias kwadratowy przyrządy, dotyczące materiału pozostawionego do wyboru nauczyciela (wybór zależy od warunków lokalnych, przygotowania młodzieży i t. p.).

Wykaz ma znaczenie orientacyjne: ma ułatwić pracę nauczyciela w okresie przejściowym, przed ukazaniem się ostatecznej redakcji programu i podręczników.

**Objaśnienia znaków:**

kreska „—“ oznacza przyrząd pojedyńczy (do demonstracji);
„ćw“ oznacza, że należy nabyć tyle przyrządów ile jest zespołów ćwiczących.

### WYDZIAŁ MATEMATYCZNO - FIZYCZNY KLASA I.

1. Stoper (0,1 sek.) ćw.
2. Metronom —
3. Wózek żelazny na szybie dł. 1 m z blokiem i szalką ćw.
4. Odważniki 1—500 g (10—50 mg) ćw.
5. Spadkownica Atwooda —
6. Wirownica —
7. Przyrząd kulkowy (do wirownicy) —
8. Regulator Watta —
9. Zbiornik szklany z cieczami o różnych gęstościach (do wirownicy) —
10. Ilustrator spłaszczenia Ziemi (do wirownicy) —
11. Ilustrator spadania ciał w próżni (rura Newtona) —
12. Pompa powietrzna rozrzedzająca —
13. [Pistolet do demonstrowania rzutów pocisku] —
14. Dwa wahadła proste o różnych masach ćw.
15. Katetometr prosty ćw.
16. Statyw żelazny z łapką i kółkiem ćw.
17. Klin (model Fricka) —
18. Śruba z nakrętką —
19. Jeden z wielokrążków —
20. [Przyrząd do wykazania zależności momentu bezwładności od masy oraz odległości środka masy od osi obrotu] —
21. [Giroskop] —
22. Komplet aerodynamiczny, uwzględniający możność dokonania niektórych pomiarów —
23. Sprężyna (antena pokojowa), jako przyrząd do wywołania ruchu drgającego prostego (harmonicznego) —
24. Przyrząd do demonstracji zjawisk falowych np. falownica, sprężyna antenowa, wąż gumowy —
25. [Przyrząd perkusyjny Mariotte'a do wykazania przenoszenia energii za pomocą fali] —
26. Kamerton z ostrzem —
27. Sonometr (polichord) —
28. Piszczałka wargowa [ewentl. komplet piszczałek (8 szt.; gama diatoniczna)] —
29. Piszczałka stroikowa —
30. Syrena Cagnarda de Latour'a, ew. syrena Sawarta —
31. Miech (można ew. wykorzystać miech z pracowni robót) —
32. Rura Kundta —
33. Klosz z dzwonkiem (do pompy pneumatycznej) —
34. Dwa kamertony o jednakowej wysokości tonu np. 435 drgań) na rezonatorach —
35. Jeden kamerton o odmiennej wysokości tonu np. 512 (na rezonatorze) —
36. [Termometr gazowy] —
37. [Termoogniwo] —
38. Rurka Meldego lub inny przyrząd do empirycznego wyprowadzenia prawa Boyle'a —
39. Przyrząd do wyznaczania zależności prężności pary od rodzaju cieczy —
40. Przyrząd do wyznaczania spółczynników rozszerzalności gazów ćw.
41. Higrometr —
42. Termoergometr (przyrząd do wyznaczania równoważnika dynamicznego ciepła) ćw.
43. Lampa, jako punktowe lub liniowe źródło światła ćw.
44. Przyrząd do demonstracji zasadniczych zjawisk optycznych — optyki geometrycznej ćw.
45. Ława optyczna ze źródłem światła, ekranem, zwierciadłem wklęsłym, wypukłym, 2 soczewkami wypukłymi f=+7, 5 cm oraz f=+15 cm, soczewką wklęsłą (f=—15 cm) i fotometrem ćw.
46. Prostopadłościenna płytka szklana lub półkrążek szkl. z rysą i celownikiem pg. prof. Gutkowskiego ćw.
47. Przyrząd do demonstracji prążków Newtona —
48. Przesłona szczelinowa ćw.

49. Siatka dyfrakcyjna o słabej zdolności dyspersyjnej (o stałej od 0,02 do 0,1 mm) —
50. [Interferometr] —
51. Pryzmat o wielkiej dyspersji —
52. Obiektyw o ogniskowej od 10 do 20 cm, o jasności conajmniej 1:4,5 (ew. „triplet“) —
53. Spektroskop ćw.
54. Przyrząd do demonstracji polaryzacji światła —
55. Polarymetr —
56. Rurki Plückera z wodorem, helem, azotem, amoniakiem, parą sodu —
57. Tellurium (Słońce, Ziemia, Księżyc) —
58. Gnomon —
59. Teodolit —
60. Luneta (conajmniej 30-krotna) —

## WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY.

### KLASA I.

1. Stoper (0,1 sek) ćw.
2. Wózek żelazny na szybie dł. 1 m. (z bloczkiem i szalką) ćw.
3. Odważniki 1—500 g, 10—500 mg ćw.
4. Spadkownica Atwooda —
5. Dwa wahadła proste o różnych masach ćw.
6. Katetometr (prosty) ćw.
7. Statyw żelazny z łapką i kółkiem ćw
8. Sprężyna (antena pokojowa), jako przyrząd do wywołania ruchu drgającego prostego harmonicznego) —
9. Przyrząd do demonstracji zjawisk falowych, np. falownica, sprężyna antenowa, wąż gumowy —
10. Kamerton z ostrzem —
11. [Ława optyczna ze źródłem światła, ekranem, zwierciadłem wklęsłym, soczewkami wypukłymi (f=+7,5 cm) f=+15 cm), soczewką wklęsłą (f=—15 cm), i fotometrem] ćw.
12. Prostopadłościenna płytka szklana lub półkrążek szkl. z rysą i celownikiem pg. prof. Gutkowskiego ćw.
13. Pryzmat o wielkiej dyspersji —
14. Spektroskop —
15. Rurki Plückera z wodorem i z helem —
16. Tellurium (Słońce, Ziemia, Księżyc) —
17. Gnomon —
18. Luneta (conajmniej 30-krotna) —
19. Pałeczki do elektryzowania ćw.
20. Dwa wahadła elektryczne ćw.
21. Dwa elektroskopy ćw.
22. Kondensator płytowy o przesuwanych okładkach —
23. Butelka lejdejska rozbierana —
24. Maszyna elektrostatyczna (influencyjna Whimshursta, lub multiplikator napięcia) —
25. Cewka indukcyjna Ruhmkorffa lub inne źródło wysokiego napięcia —
26. Komplet rezonansowy Lodge'a] —
27. [Oscylator i rezonator Hertza] —
28. Woltametr do elektrolizy roztworów kwasów z platynowymi elektrodami —
29. Woltametr miedziowy —
30. Komplet rur z elektrodami, wypełnionych gazem o różnym stopniu rozrzedzenia —
31. Rurki Crookes'a a) z krzyżem b) z blaszką platynową —
32. Rurka Goldsteina (promienie dodatnie) —
33. Lampa Röntgena —
34. Ekran fluoryzujący —
35. Komplet przyrządów do wykazania zjawiska fotoelektrycznego —

## WYDZIAŁ KLASYCZNY.

### KLASA I.

1. Stoper (0,1 sek) —
2. Wózek żelazny na szybie dł. 1 m. (z blokiem i szalką) —
3. Odważniki 1—500 g, 10—500 mg —
4. Spadkownica Atwooda —
5. Wirownica —
6. Przyrząd kulkowy (do wirownicy) —
7. Regulator Watta (do wirownicy) —
8. Ilustrator spłaszczenia Ziemi (do wirownicy) —
9. Ilustrator spadania ciał w próżni (rura Newtona) —
10. Pompa powietrzna rozrzedzająca —
11. [Sprężyna (antena pokojowa), jako przyrząd do wywołania ruchu drgającego prostego (harmonicznego)] —
12. [Przyrząd do demonstracji zjawisk falowych np. falownica, sprężyna antenowa, wąż gumowy] —
13. Lampa, jako punktowe lub liniowe źródło światła —
14. Przesłona szczelinowa —
15. [Siatka dytrakcyjna o słabej zdolności dyspersyjnej] (o stałej od 0,02 do 0, 1 mm) —
16. Tellurium (Słońce, Ziemia, Księżyc) —
17. Gnomon —
18. Luneta (conajmniej 30-krotna) —
19. Pałeczki do elektryzowania —
20. Dwa wahadła elektryczne —
21. Dwa elektroskopy —
22. Cewka indukcyjna Ruhmkorffa lub inne źródło wysokiego napięcia —
23. Komplet rur z elektrodami, wypełnionych gazem o różnym stopniu rozrzedzenia —
24. Rurki Crookes'a a) z krzyżem, b) z blaszką platynową —
25. [Rurka Goldsteina (promienie dodatnie)] —
26. Lampa Röntgena —
27. Ekran fluoryzujący —

## WYDZIAŁ PRZYRODNICZY.

### KLASA I.

1. Stoper (0,1 sek) ćw.
2. Metronom —
3. Wózek żelazny na szybie dł. 1 m. (z blokiem i szalką) ćw.
4. Odważniki 1—500 g, 10—500 mg ćw.
5. Spadkownica Atwooda —
6. Wirownica —
7. Przyrząd kulkowy (do wirownicy) —
8. Regulator Watta (do wirownicy) —
9. Zbiornik szklany z cieczami o różnych gęstościach (do wirownicy) —
10. Ilustrator spłaszczenia ziemi (do wirownicy) —
11. lustrator spadania ciał w próżni (rura Newtona) —
12. Pompa powietrzna rozrzedzająca —

| | | |
|---|---|---|
| 13. | Pistolet do demonstrowania rzutów pocisku | — |
| 14. | Dwa wahadła proste o różnych masach | ćw. |
| 15. | Katetometr (prosty) | ćw. |
| 16. | Statyw żelazny z łapką i kółkiem | ćw. |
| 17. | Przyrząd do wykazania zależności momentu bezwładności od masy oraz odległości środka masy od osi obrotu | — |
| 18. | Giroskop | — |
| 19. | Komplet aerodynamiczny, uwzględniający możność dokonania niektórych pomiarów | — |
| 20. | Sprężyna (antena pokojowa) jako przyrząd do wywołania ruchu drgającego prostego (harmonicznego) | — |
| 21. | Przyrząd do demonstracji zjawisk falowych np. falownica, sprężyna antenowa, wąż gumowy | — |
| 22. | Kamerton z ostrzem | — |
| 23. | Dwa kamertony o jednakowej wysokości tonu (np. 435 drgań) na rezonatorach | — |
| 24. | Jeden kamerton o odmiennej wysokości tonu (np. 512 drgań) na rezonatorze | — |
| 25. | Termometr gazowy | — |
| 26. | Termoogniwo | — |
| 27. | Rurka Meldego lub inny przyrząd do empirycznego wyprowadzenia prawa Boyle'a | ćw. |
| 28. | Przyrząd do wyznaczania spółczynnika rozszerzalności gazów | ćw. |
| 29. | Higrometr | — |
| 30. | Przyrząd do wykazania zależności prężności pary nasyconej od rodzaju cieczy | — |
| 31. | Termoergometr (przyrząd do wyznaczenia równoważnika dynamicznego ciepła) | ćw. |
| 32. | Tellurium (Słońce, Ziemia, Księżyc) | — |
| 33. | Gnomon | — |
| 34. | Luneta (conajmniej 30-krotna) | — |

**PRZEŹROCZA DO ASTRONOMII.**

Widok nieba na półkuli północnej
Widok nieba na półkuli południowej
Ruch roczny Słońca po sklepieniu nieba
Fazy Księżyca
Zaćmienie Księżyca
Układ geocentryczny Ptolomeusza
Układ heliocentryczny Kopernika
Tablica porównawcza planet
Tablica wielkości dotyczących układu planetarnego i Słońca
Komety typu I wg Bredichina
Komety typu II wg Bredichina
Komety typu III wg Bredichina
Kometa 1811 r.
Kometa Donati'ego
Kometa Halley'a
Rozpadanie się komet
„Gwiazdy spadające" rój sierpniowy § przecięcie się dwu tych rojów
i rój listopadowy § z drogą Ziemi
Reflektor astronomiczny
Refraktor astronomiczny
Obserwatorium astronomiczne w Warszawie
Obserwatorium wysokogórskie.

**PORTRETY.**

Ptolomeusz
Kopernik
Galileusz
Kepler
Newton
Tycho Brahe
Hershel

Za Komisję Doradczą:
(—) Inż. J. Alichniewicz,
Instruktor Ministerialny.



Czcionkami i drukiem: **Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.**